

Op te bergen
in de band van
18 september 2002

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen

gehouden op 26 augustus 2002

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Vaststelling van de agenda	2
Verslag van de vergadering van 27 mei 2002	2
Ingekomen stukken	2
IPO-aangelegenheden	2
Energie uit asfalt	2
Evaluatie groene organisaties	3
Nota flora en fauna: beleid en uitvoering	9
Legesheffing Flora- en Faunawet	9
Verordening vrijstelling grondgebruiker	10
Spreekrecht	10
- <i>de heer Wijkman (namens de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging)</i>	10
- <i>de heer Prins (namens de Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie)</i>	11
- <i>de heer Mulder (namens de Vereniging Drentse Boermarken)</i>	13
- <i>de heer Arends (namens de Werkgroep Weidevogelbescherming Drenthe)</i>	13
Leren voor duurzaamheid, jaarprogramma 2002, deel 2	25
Waterkwantiteitsbeheersplan voor de provinciale kanalen 2002-2006	26
Jaarstukken 2001	27
Sluiting	29

STATENCOMMISSIE MILIEU, WATER EN GROEN

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen, gehouden op 26 augustus 2002 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw M.Ch.A. Smilde (CDA, voorzitter)
H. Baas (ChristenUnie)
F. Benning (VVD)
H.H. Dijkstra (GroenLinks)
A.J. Gaasbeek (OSD)
Ch.C. de Haas (OPD)
H.R. Hornstra (PvdA)
K. Jonker (CDA)
mevrouw H. Kempe-Foekens (ChristenUnie)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
B. Popken (OPD)
mevrouw G.M. Remmelts-Mulder
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
M.J. Smit (D66)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
K.J. de Vries (CDA)
H. Zomer (CDA)

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (VVD, gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
W.R. Visser (secretaris)
C.J. Mulder

Afwezig met kennisgeving

A. Haak (PvdA)
S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering en deelt mee dat bericht van verhindering is ontvangen van de heren Haak en Van der Schoot. Zij heet de heer De Vries, die vandaag voor het eerst een MWG-vergadering bijwoont, van harte welkom.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat de Productgroep Bodem in overleg met de gedeputeerden Edelenbosch en Dijks een presentatie wil verzorgen over de inhoudelijke werkzaamheden van de productgroep, in combinatie met een excursie. Na consultatie van de commissieleden stelt zij vast dat maandag 28 oktober 2002 ('s middags) de meest geschikte datum is.

3. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER constateert dat de commissie instemt met de conceptagenda en dat de agenda hiermee is vastgesteld.

4. Verslag van de vergadering van 27 mei 2002

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

De ingekomen stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

6. IPO-aangelegenheden

Van de gelegenheid om vragen te stellen over IPO-aangelegenheden wordt geen gebruik gemaakt.

7. Brief van gedeputeerde staten van 7 mei 2002, kenmerk 17/6.19/2002003813, inzake energie uit asfalt (geagendeerd op verzoek van de GroenLinks-fractie)

De heer KUIPER stelt vast dat het wel heel lang heeft geduurd voordat dit onderwerp op de agenda is verschenen.

Wat betreft het rendement bij gebruik in woningen vraagt spreker zich af of het college zich bewust is van het fenomeen warmtepompen die kunnen zorgen voor een goede combinatie. De warmte die in de zomertijdmaanden ontstaat via de zon wordt daarbij opgeslagen in het grondwater. De gebruikelijke temperatuur van 10 graden wordt licht verhoogd naar 13 à 14 graden. Voor een warmtepomp is dat een ideale temperatuur. Bij onttrekking van warmte in de winter wordt de temperatuur weer 10 graden en krijgt de warmtepomp een anderhalf keer zo hoog rendement terwijl de techniek op zich al een factor 2 aan rendement beter is dan een gasgestookte verwarming. De lagere-temperatuursverwarmingssystemen kunnen daaraan optimaal gekoppeld worden. Bij nieuwbouw kan heel goed naar deze combinatie gekeken worden.

Ook bij het opslaan van door het wegdek opgewarmd water in aquifers is de techniek van warmtepompen toepasbaar. Het rendement is zelfs nog hoger omdat de uitvoerwarmte laag kan blijven. Dat geldt uiteraard ook voor het nadeel van de zomerafkoeling. Wat betreft de invoering en overschakeling moet "geleidelijkheid" het trefwoord zijn. Spreker pleit voor een geleidelijke invoering van het systeem in combinatie met energiearme inrichting van bedrijventerreinen, zongericht bouwen en andere besparingsprojecten. Hij heeft hierbij niet het oog op vliegvelden omdat die een type vervoer kennen dat het tegendeel vormt van energiearme transportmiddelen.

De heer SLUITER proeft uit de toonzetting van de brief erg weinig enthousiasme. Er komt misschien een proefproject in 2003 en dan ligt het voortouw ook nog bij de gemeenten. Er wordt overigens tegelijkertijd gezegd dat de provincie een initiële rol heeft. Het lijkt spreker in ieder geval dat hier de nodige kansen liggen, ook al is de techniek nog niet volledig ontwikkeld. Er zou in ieder geval ruimte moeten worden gemaakt voor de nodige experimenten. Helaas gebeurt er nog te weinig. De knelpunten bij energie uit asfalt lijken vooral te zitten in procedures en ambtelijke stroperigheid. In de brief worden vooral zaken genoemd die het moeilijk maken om energie uit asfalt te winnen. De provincie heeft echter een energienota uitgebracht en zou hiermee daadwerkelijk aan de gang moeten gaan.

De heer BENNING heeft eveneens de indruk dat de brief op onderdelen te negatief is. Het lijkt hem dat er op dit punt de nodige kansen bestaan. Hij herinnert eraan dat indertijd is gevraagd om een proef op de startbanen van vliegveld Eelde en vraagt de gedeputeerde naar de stand van zaken op dit punt.

De heer HORNSTRA wijst erop dat namens zijn fractie aandacht is gevraagd voor het onderzoeken van mogelijkheden op dit punt op nieuwe industrieterreinen.

De heer DIJKS is uiteraard op de hoogte van het bestaan van warmtepompen. De provincie heeft een project op dit terrein in Emmen gefinancierd.

De heer KUIPER heeft vooral willen wijzen op de combinatie van het project Energie uit asfalt en warmtepompen. Ook hij vindt de brief van het college nogal afhoudend.

De heer DIJKS zegt dat het streven is gericht op energiezuinig bouwen in het algemeen en dat daarbij zeker ook wordt gekeken naar combinaties van verschillende technieken. In het kader van de energienota heeft de provincie al het nodige stimulerende werk gedaan, maar zij kan natuurlijk niet alles financieren. Andere partijen - woningcorporaties en gemeenten - hebben ook verantwoordelijkheden op dit punt. Als gemeenten bijvoorbeeld met revitaliseringsprojecten komen, is het de provincie die aandacht vraagt de energiecomponent. Alle plannen worden daarop getoetst, maar de provincie heeft niet de mogelijkheid om bepaald beleid af te dwingen. Wel kan zij een handje helpen bij het inzichtelijk maken van de ingewikkelde subsidieregelingen. De provincie heeft natuurlijk ook oog voor de haalbaarheid. Energie uit asfalt is alleen mogelijk bij nieuwe wegen, maar de provincie legt nauwelijks nieuwe asfaltwegen aan.

In antwoord op de vraag van de heer Benning merkt spreker op dat zich nog geen partij heeft gemeld die met behulp van de provinciale bijdrage genoeg perspectief ziet in een experiment op het vliegveld Eelde. De staten zullen erover worden geïnformeerd zodra dat het geval is.

De heer KUIPER vindt dat de provincie een eigen verantwoordelijkheid heeft en vindt niet alleen de

brief maar ook het antwoord van de gedeputeerde te afhoudend en dus te mager.

8. Statencommissiestuk van 8 juli 2002 en de nadere brief van gedeputeerde staten van 14 augustus 2002, kenmerk 25/6.11/2002005586, Evaluatie groene organisaties

De VOORZITTER merkt op dat dit stuk niet is aangemeld voor een duale behandeling, maar meent wel dat het zich goed leent voor het aan de orde stellen van de kaderstellende rol van de staten.

Mevrouw STOEL vraagt zich af waarom bijna een jaar na afronding het rapport nu pas ter bespreking voorligt. Zij zegt niet erg onder de indruk te zijn van het rapport van Berenschot. Een opdracht als deze zou nú zeker geschikt zijn geweest voor ons "eigen" onafhankelijk onderzoeksbureau. De aanbevelingen van Berenschot zijn tamelijk voor de hand liggend. De onderzoekers geven de groene instellingen een ruime voldoende, want de provinciale gelden worden recht- en doelmatig besteed. Dit is een felicitatie waard. Uiteraard worden ook enkele punten genoemd die voor verbetering vatbaar zijn en de instellingen kunnen zich daarin vinden. Het rapportcijfer voor de provincie is echter minder hoog. Er moet meer aan vraagsturing worden gedaan en de houding jegens de instellingen moet zakelijker worden. In dit verband worden enkele instrumenten genoemd: een provinciaal jaarprogramma van eisen, voortgangsoverleg en een jaarrapportage van de instellingen. Samen met de overige aanbevelingen moet die verzakelijking worden bereikt. Een bijkomend voordeel is dat de instellingen beter weten waar ze aan toe zijn. Spreekster kan zich hierin vinden. De systematiek van de budgetsubsidie is immers bedoeld om zowel aan de zijde van de subsidieverstrekker als aan de zijde van de ontvanger duidelijkheid te creëren. In de beleidsbrief wordt overigens gesproken over een door het college vastgesteld jaarprogramma. Strookt dit wel met het dualisme? Wordt niet bedoeld een door provinciale staten vastgesteld jaarprogramma?

Spreekster kan zich vinden in de opmerkingen over de flexibilisering van een deel van het budget. Misschien zou dat deel nog wel iets groter kunnen zijn dan in het rapport wordt opgemerkt.

De provincie moet duidelijk sturen, maar de organisaties mogen onder geen beding een verlengstuk van het ambtelijk apparaat worden. Het is van wezenlijk belang dat ze hun eigen identiteit behouden met het oog op de erkenning die de organisaties vanuit de maatschappij krijgen. De luis-in-de-pelsfunctie blijft zeer waardevol.

Wat betreft het verder vermarkten van de groene instellingen sluit spreekster zich aan bij de kritische opmerkingen in het rapport. Zij ziet niet in dat voor dit type organisaties een sterk commercieel gerichte toekomst is weggelegd.

Voorgesteld wordt om de aanbevelingen verder uit te werken in fase II. Hoe zal dit gestalte moeten krijgen? Welke rol is daarbij weggelegd voor provinciale staten? Welke rol zullen de organisaties spelen in het vervolgtraject? De organisaties hebben in hun positief getoonzette brieven zelf enkele punten aangedragen die daarbij zeker moeten worden betrokken. Dat in het vervolgtraject de in de Koepelnotitie genoemde punten nader onder de loep worden genomen, is zinvol. Hetzelfde geldt uiteraard voor het tot stand brengen van een heldere budgetsubsidiesystematiek voor alle budgetinstellingen. Daarbij moet wel bedacht worden dat het in dit geval gaat om positief beoordeelde instellingen. Het rapport van Berenschot toont niet de noodzaak aan om de bestaande systematiek helemaal overboord te gooien. Vanuit de huidige systematiek dient in goed overleg met de instellingen te worden toegewerkt naar de gewenste verbeteringen.

Ook de heer BAAS vindt dat het Rapport-Berenschot over de groene instellingen nogal laat ter bespreking voorligt. Het Centrum voor Arbeid en Beleid(CAB)-rapport is kwalitatief beter dan dit rapport waarin gewoon feitelijke onjuistheden staan. Dat betekent niet dat het rapport niets voorstelt, hoewel de aanbevelingen niet zo erg verrassend zijn na de doorlichting van de welzijnsinstellingen. In de welzijnssector ging het om organisaties die belangen behartigen van mensen die zich kunnen laten horen. In de groene sector gaat het echter om natuur- en milieuwaarden die zonder dat ze zich kunnen laten horen afhankelijk zijn van menselijk handelen. Ook de provincie Drenthe geeft er soms blijk van daarmee op een verkeerde wijze om te springen, getuige het statenstuk over de morbide hobby van een aantal Drenten om te motorcrossen met alle nadelige gevolgen voor natuur en milieu van dien.

Spreker vindt het werk van de groene organisaties van het grootste belang. Ze doen goed werk en besteden het geld op een verantwoorde manier. De organisaties scoren wat dit betreft beter dan de provincie die er niet in is geslaagd om een heldere visie op tafel te leggen. De provinciale informatievoorziening is zo verwarrend dat de groene instellingen niet altijd weten wat ze aan de provincie hebben. De gedeputeerde zou hierop even moeten ingaan.

Hoe oordeelt het college over flexibilisering van een deel van het budget? Het rapport is hierover niet erg duidelijk. Spreker vindt het overigens een goede zaak.

De relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer wordt wat te ongenueanceerd weergegeven. Het is heel belangrijk dat de groene organisaties zelf initiatieven kunnen nemen. Hun luis-in-de-pelsfunctie is van essentieel belang.

Spreker kan zich al met al vinden in het advies van het college en wacht met belangstelling de uitwerking in fase II af.

De heer GAASBEEK feliciteert de voorzitter met haar benoeming tot lid van de Tweede Kamer en wenst haar daarbij veel succes. Ook bedankt hij haar voor de wijze waarop zij leiding heeft gegeven aan de vergaderingen van de commissie. Spreker vraagt zich af waarom het Bureau Berenschot is gevraagd een onderzoek in te stellen naar het functioneren van de drie groene instellingen. Waren de problemen zo groot dat de provincie ze niet zelf kon oplossen? Het is volstrekt duidelijk dat de drie groene instellingen goed functioneren. Sprekers bezwaren tegen het onnodig inschakelen van externe bureaus moet het college genoegzaam bekend zijn. Ook deze evaluatie vermag zijn enthousiasme niet te vergroten. Hij had graag gezien dat de groene instellingen wat meer verantwoordelijkheid hadden gekregen bij het opstellen van deze evaluatie. Er staan overigens enkele waardevolle suggesties in het stuk, maar op onderdelen is ook slordig werk geleverd.

Het college stelt voor om van aanbodgericht te gaan naar vraaggericht werken met de groene instellingen. Spreker meent echter dat de huidige werkwijze al goed is te noemen. Er is werkendewijs een soort mix ontstaan van beide types. Als een fundamenteel andere relatie wordt aangegaan, kan veel van het verworvene verloren gaan. Zo nodig kan onnodige personele vervlechting

worden bijgesteld. Het gaat kennelijk slechts om één persoon, te weten de secretaris van Landschapsbeheer Drenthe (LD). Een opschaling tot een grote noordelijke organisatie wijst hij af. Bij het toerisme is al duidelijk geworden waartoe dat kan leiden. Het moet op Drentse schaal worden gehouden, dan zijn ook de lijnen korter. De provincie heeft al genoeg narigheid meegemaakt met allerlei fusieprocessen.

Vraaggericht werken houdt toch niet in dat alleen het college het richtpunt is? Er gaat toch dual worden gewerkt? Dan moeten niet provinciale ambtenaren onderzoeken wat de maatschappelijke vraag is.

Nu wordt de subsidierelatie één keer per jaar vastgesteld. Dat is belangrijk voor de groene instellingen om hun organisatie goed te kunnen regelen en continuering van kwaliteit te kunnen garanderen. Als er een jaarlijkse toekenning komt op basis van een werkplan zal de huidige situatie, die op een zorgvuldige manier is ontstaan, volledig worden ondermijnd. Misschien zou het een goede zaak zijn als de groene instellingen binnen afzienbare tijd hun activiteiten en producten in beeld brengen. Daaraan zou hun functioneren dan kunnen worden getoetst.

Er is toch al sprake van een jaarlijkse sturingsruimte in de vorm van een jaarlijkse toetsing van werkplan en jaarrekening?

Er is nog onduidelijkheid over het jaar 2004 na de evaluatie. Is dat fase II?

Spreker vindt het een goede zaak dat het college de groene instellingen de gelegenheid heeft geboden te reageren op het rapport. Dat zij kritische kanttekeningen hebben geplaatst, is logisch.

Hoewel het rapport nogal wat gegevens laat zien die al bekend zijn, zijn enkele suggesties wellicht positief te benaderen. Het is echter frustrerend te moeten vaststellen dat een aantal cijfermatige gegevens onjuist zijn. Het is aan het college om dat te corrigeren.

Het is goed dat de groene instellingen in het verleden de gelegenheid hebben gekregen om een onafhankelijke positie ten aanzien van de provincie in te nemen. Dit past in het duale stelsel. Een enkele keer komt ook het gemeentelijke facet aan de orde. De provincie dient zich niet in te laten met zaken die onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen.

Niet duidelijk is wat er met dit stuk gaat gebeuren. Moeten de staten aangeven welke richting moet

worden ingeslagen? Spreker heeft in ieder geval geen behoefte aan ingrijpende veranderingen.

De heer ZOMER veronderstelt dat indertijd op goede gronden is besloten om het Bureau Berenschot het onderzoek te laten doen. Er was in ieder geval één argument om dit onderzoek te laten uitvoeren door het CAB: de cultuur binnen de provinciale instelling was bij het CAB al bekend uit het onderzoek naar de welzijnsinstellingen. Het is zonder meer merkwaardig te noemen dat enkele feiten in het rapport van Berenschot niet juist zijn. Van een onderzoeksrapport mag in ieder geval worden verwacht dat de feiten kloppen. De gegevens zijn kennelijk niet bij de instellingen geverifieerd. Van een gerenommeerd bureau als Berenschot had iets anders mogen worden verwacht, ook al waren de conclusies wellicht dezelfde geweest. Merkwaardig is ook de reactie hierop van het college dat zelfs bij feitelijke onjuistheden het rapport niet mag worden aangetast. Kennelijk heeft het college diep respect voor het onderzoeksbureau. Het gedraagt zich als een worstelaar die zich al bij voorbaat gewonnen geeft. Spreker wijst er echter op dat het onderzoeksbureau met goud wordt betaald en dat het zijn huiswerk moet overdoen als het niet goed is gedaan. De CDA-fractie hecht veel belang aan een sterke positie van maatschappelijke organisaties. Dat geluid is zo oud als de christendemocratie zelf. Zo'n maatschappelijke organisatie moet haar naam echter wel waarmaken; zij moet in ieder geval een breed draagvlak hebben in de samenleving. Maatschappelijke organisaties moeten onafhankelijk en zelfstandig een eigen beleid kunnen bepalen. Dat kan onder andere door meerdere inkomende geldstromen te genereren. Die geldstromen - bijvoorbeeld donaties en giften - dienen het maatschappelijk draagvlak te ondersteunen. Organisaties die alleen maar willen bestaan van subsidies of sponsorgelden, krijgen te maken met gevraagde tegenprestaties en zijn dus niet volstrekt onafhankelijk. Subsidieverlening door de overheid is een relatie van prestatie en tegenprestatie. De prestatie kan worden geleverd aan de provincie maar ook aan andere instellingen. Dat kunnen individuele mensen zijn die zich hebben georganiseerd, maar ook zaken als natuur, milieu en kennisbanken en dergelijke. De provincie heeft een herijking van het welzijnsbeleid in gang gezet en daarbij gezegd dat te zijner tijd de groene instellingen ook onder de loep

zouden worden genomen. De nieuwe basis voor subsidiëring is gelegd in het stuk Schaduwen vooruit. Het sleutelwoord daarin is: vraaggestuurd. De provincie mag en moet van de subsidieontvangers een prestatie vragen die past in het provinciale beleid. Zij moet deskundigheid in huis hebben om die vraag goed te formuleren, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin. Berenschot concludeert dat die deskundigheid uit de provinciale organisatie is weggevloeid. Dit zal dus hersteld moeten worden. De vraagstelling zal in bestuurlijk overleg goed overgebracht moeten worden. Wat betreft de uitvoering is de organisatie zelf verantwoordelijk voor kwaliteit en management waarbij men alle kwaliteiten naar eigen inzicht mag inzetten.

In het rapport komt nog de vraag aan de orde of de provincie de financiering op zich moet nemen van tegen haarzelf gerichte bezwaar- en beroepschriften op milieuterrein. Daaraan vooraf gaat de vraag of de Milieufederatie Drenthe (MFD) bezwaar wil maken tegen beleid dat zij zelf heeft voorgesteld of mede heeft vormgegeven, bijvoorbeeld door middel van deelname aan overleg. In een dergelijke situatie moet men ervan kunnen uitgaan dat de MFD zich conformeert aan het overlegresultaat en niet op een later tijdstip alsnog bezwaar aantekent. Spreker vindt dan ook dat in de subsidiëring van de MFD geen bedrag moet worden opgenomen voor bezwaar- en beroepschriften tegen de provincie. Die activiteiten kunnen naar zijn mening ook niet als beleidsbeïnvloeding worden aangemerkt en moeten daarom uit andere geldstromen worden gefinancierd. Spreker benadrukt dat zelfs de schijn van belangenverstrengeling moet worden vermeden. De rollen moeten volstrekt duidelijk zijn. Hij kan zich met inachtneming van de door hem gemaakte opmerkingen vinden in het advies.

De heer KUIPER stelt vast dat op de pagina's 12 en 16 van het rapport wordt gesproken over de groene instellingen als uitvoerders van provinciaal beleid. Hij vindt dit tekenend voor het Rapport Berenschot: wie betaalt, bepaalt. De provincie dient gemeenschapsgelden doelmatig te besteden en daarover verantwoording af te leggen. Verder wordt in het rapport gesteld dat de politieke keuzes door de provincie goed onderbouwd moeten worden uitgewerkt in beleid. Dat is natuurlijk juist, maar vergeten wordt dat de provincie daaraan voorafgaand ook de taak heeft om de verwezenlij-

king van politieke keuzes mogelijk te maken. In dat proces moet de provincie zoveel mogelijk informatie verzamelen en daar hoort ook gekleurde informatie bij. Sommige belangengroeperingen kunnen zichzelf uitstekend bedruipen (bijvoorbeeld Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (NLTO) en Natuurmonumenten) maar andere niet, terwijl ze toch ook een belangrijke maatschappelijke taak hebben. Te denken valt aan de gesubsidieerde groene instellingen. De provincie heeft terecht de financiering ervan op zich genomen, want de groene instellingen vertegenwoordigen niet een bemiddelde achterban maar een deel van de samenleving dat zichzelf niet kan vertegenwoordigen, te weten natuur en milieu. Deze spreekbuis behoort zonder geldzorgen of overdreven acquisitiewerk te functioneren. Uiteraard hoort daar wel een jaarlijkse verantwoording bij over het bestede geld en het uitgevoerde werk. Financieel moet het kloppen en het werk moet binnen de wettelijke mogelijkheden passen.

Er dient al met al een onderscheid zijn tussen procesdoelen en productdoelen. Het proces moet controleerbaar zijn aan de hand van kwaliteitseisen; het product moet onafhankelijk tot stand kunnen komen. Provinciaal geld dient te worden besteed aan het proces, terwijl het product voor de verantwoordelijkheid van de groene instellingen is. In dit verband kan een vergelijking worden gemaakt met de pro-Deoadvocatuur: binnen de wettelijke eisen krijgt deze advocatuur geld om klanten te vertegenwoordigen die eventueel in conflict zijn met de organisatie die hen betaalt. Ten slotte dringt spreker er bij het college op aan om opnieuw in overleg te treden met de groene instellingen over de te maken werkafspraken.

De heer BENNING memoreert dat het stuk moet worden beoordeeld aan de hand van de volgende kaders: nagaan of de jaarlijkse subsidie aan de organisaties recht- en doelmatig worden aangewend en het toetsen van de sturende rol van de provincie als subsidieverstrekker. Daarin past heel goed dat een extern bureau opdracht wordt gegeven om een objectief onderzoek te laten doen op basis waarvan de staten hun controlerende functie kunnen uitoefenen. Het college zegt in te kunnen stemmen met de conclusies van het Bureau Berenschot, ook al zitten daarin nog de nodige vraagpunten. Ook wil het college een actieve rol spelen als subsidieverstrekker zonder dat overigens te onderbouwen. Het is een goede zaak om

in fase II over te gaan op sturing op vooraf door het college vastgestelde producten of activiteiten (vraagsturing).

Spreker vindt niet dat de MFD mag worden beschouwd als uitvoerend orgaan van de provincie. Dat zou de positie van de MFD er alleen maar onduidelijk op maken. Verder mag Landschapsbeheer Drenthe geen taken overnemen van gemeenten. Er heeft niet voor niets een gemeentelijke herindeling plaatsgevonden. Hij vindt het toekennen van flexibele budgetten een goede zaak, maar achteraf moet wel beoordeling kunnen plaatsvinden. Eigen initiatief mag best worden beloond, maar verantwoording over besteding van de gelden kan niet achterwege blijven.

Gesteld wordt dat in het algemeen recht- en doelmatig wordt omgegaan met de subsidies. Houdt dit in dat op enkele onderdelen dat nog niet het geval is? Heeft de personele vervlechting geleid tot een verkapte uitbreiding van het provinciale apparaat? Zal een eventuele vervlechting worden gerepareerd? Hoe denkt het college over de opschaling van de MFD en het Consulentenschap Natuur- en Milieueducatie (CNME) tot de drie noordelijke provincies? Het kan in het algemeen geen kwaad om af en toe eens over de schutting te kijken om te voorkomen dat het beleid al te intern gericht wordt.

De heer SLUITER merkt allereerst op dat het van groot belang is om in het kader van de Budgetsubsidieverordening duidelijke en inzichtelijke plannen op te stellen. Daarbij hoort een planning- en controlcyclus. Wat bedoelt Berenschot precies met flexibilisering? Hij heeft de indruk dat dit er met de haren worden bijgesleept. Liggen in een goede planning- en controlcyclus niet voldoende waarborgen voor sturing?

Bedrijfsvoering is in beginsel geen zaak voor de subsidiegever. De subsidiegever stuurt op samenhang tussen provinciaal beleid en het voorgeslechte planprogramma en op de beschikbaarheid van provinciale middelen.

Als inderdaad sprake is van een doorgeslagen sturing op afstand, is dat een probleem voor de provincie en niet voor de groene instellingen. Kennelijk is er onvoldoende deskundigheid bij de provincie. Zij moet kunnen beoordelen of met de beschikbaar gestelde middelen voldoende van het provinciale beleid wordt gerealiseerd. De relatie tussen de provincie en de groene instellingen dient met het oog op een vruchtbare samenwer-

king helder te worden gedefinieerd. Waar spreken partijen elkaar op aan? Wie is waarvoor verantwoordelijk? Volgens Berenschot heeft de provincie op dit punt haar zaken niet goed op orde.

Er is natuurlijk niets op tegen om eens een discussie te voeren over nut en noodzaak van het werk van de groene instellingen. Het verkennen van markten en dergelijke ligt meer op het terrein van de bedrijfsvoering van de instellingen dan op het terrein van de provincie. Het genereren van andere geldstromen is immers een kwestie van die instellingen zelf, zolang die geldstromen het provinciale beleid maar niet overschaduwden. Daarvan is echter nog niets gebleken.

Opschaling tot de drie noordelijke provincies kan nuttig zijn. Er wordt overigens al met elkaar samengewerkt in noordelijk verband. Dat moeten de groene instellingen vooral blijven doen en dan wellicht in hetzelfde tempo waarin de provincies te werk gaan. Wellicht zou eens moeten worden nagegaan of de organisaties van de MFD en het CNME niet wat meer in elkaar kunnen worden geschoven nu hun doelstellingen niet uiteenlopen. Spreker verwondert zich er ten slotte over dat de groene instellingen nog steeds nodig zijn. Hoe komt het toch dat de overheid nog steeds niet zonder dergelijke instellingen kan?

De heer POPKEN stelt vast dat de groene instellingen een vaste plaats in de maatschappij hebben gekregen en bijzonder nuttig werk doen. Hij is dan ook geen voorstander van afschaffing of fusies.

Het is hoogst merkwaardig dat het college uitsprekt dat er geen kritiek mogelijk is op het Rapport Berenschot. Dat is des te merkwaardiger omdat in de brief van 14 augustus 2002 wél rekening wordt gehouden met de opmerkingen van de groene instellingen. Spreker is al met al van mening dat het mogelijk moet zijn om kanttekeningen te plaatsen bij het Rapport Berenschot.

Mevrouw EDELENBOSCH merkt allereerst op dat de opmerkingen van de commissieleden en kanttekeningen van insprekende instellingen worden meegenomen bij de uitwerking in fase II.

Argument 4.1 draagt een principiële karakter. Het heeft inderdaad vrij lang geduurd voordat het rapport kon worden geagendeerd. Er is hierover veel overleg gevoerd met de instellingen en binnen de provinciale organisatie zelf. Het lijkt haar onjuist om in een rapport, waarover zoveel overleg heeft

plaatsgevonden, ingrijpende veranderingen aan te brengen. Er is een gekwalificeerd bureau ingehuurd om dat rapport op te stellen en de staten zijn volledig op de hoogte van de reacties van de instellingen. Het rapport dient te worden gezien als een basis voor het creëren van een heldere aansturing van provinciewege.

Volgens het rapport hebben de groene instellingen het prima gedaan en schort er nog het een en ander aan het functioneren van de provincie. Dat zal het college zich ongetwijfeld ter harte nemen, maar men kan zich voorstellen dat het goed functioneren van de instellingen niet helemaal los kan worden gezien van enkele tips en handreikingen van de provincie.

De groene instellingen moeten zich vrijelijk in de samenleving kunnen bewegen zolang dat niet strijdig is met taken en verantwoordelijkheden van de provincie. In het kader van het duale systeem zal nog nader moeten worden bepaald welke de verantwoordelijkheden van het college en de staten zijn als het gaat om vooraf vast te stellen producten of activiteiten. De groene instellingen moeten inderdaad in staat worden gesteld een onafhankelijk en zelfstandig beleid te voeren.

In fase II zullen de onder 5 genoemde onderwerpen worden uitgewerkt. Er is een werkgroep die zich bezighoudt met verbetering van de organisatie - ook in relatie tot de gesubsidieerde instellingen - en deze werkgroep zal ongetwijfeld rekening houden met hetgeen de commissieleden hebben opgemerkt. In 2004, als de nieuwe budgetperiode ingaat, zal op basis van het nieuwe systeem moeten kunnen worden gewerkt. In de loop van dit jaar zullen daartoe de eerste voorstellen bij de staten op tafel komen.

Spreekster zegt het erg belangrijk te vinden dat flexibilisering van een deel van de subsidies helder wordt gedefinieerd bij de uitwerking van de aanbevelingen in fase II. Die flexibilisering is nodig om de instellingen in staat te stellen snel te reageren.

Het Bureau Berenschot is gekozen na een zorgvuldige procedure, waarin zelfs de eerste drie offertes zijn afgewezen.

De staten hebben indertijd terecht besloten om een extra budget beschikbaar te stellen voor het CNME om in scholen te gaan werken, onder andere om gemeenten te stimuleren daaraan mee te gaan doen. Als zodanig kunnen groene instellingen dus een zekere betrokkenheid hebben bij gemeentelijk beleid, in weerwil van hetgeen

Berenschot hierover heeft gezegd. 11 van de 12 gemeenten zullen de financiering overnemen als dit provinciale scholenproject afloopt. Ook wijst spreekster erop dat gemeenten gebruik kunnen maken van de Regeling inzake onderhoudsovereenkomsten landschapselementen (ROL).

Er is inderdaad tot op zekere hoogte al sprake van een noordelijke opschaling van het werk van de groene instellingen. Als het kan, wordt er samengewerkt. Dat is dus geheel iets anders dan een fusie.

De personele vervlechting moet absoluut niet gezien worden als een verkapte uitbreiding van het provinciale apparaat. Het gaat hier om een historisch gegroeide situatie waarbij 0,5 fte in het geding is.

De heer DIJKS zegt dat nog nagedacht moet worden over de vraag wie de jaarprogramma's vaststelt. De groene instellingen en ook provinciale staten hebben hierin eveneens een taak.

De afgelopen drie jaar zijn vraagstelling en taakuitvoering danig verbeterd. Uiteraard kunnen verschillende accenten worden gelegd, maar de subsidiëringssystematiek - inclusief planning- en controlcyclus - dient over de gehele linie dezelfde te zijn. Het lijkt spreker dat alle misverstanden over voortgang en continuïteit van de projecten inmiddels zijn opgelost. De verantwoordelijkheden van ambtelijke organisaties en van groene instellingen zijn duidelijk gescheiden. Dat partijen elkaar op deze manier positieve prikkels kunnen geven, is alleen maar toe te juichen.

Dat de groene instellingen bij tijd en wijle beroeps- en bezwaarprocedures voeren, is natuurlijk hun eigen verantwoordelijkheid en volstrekt legitiem. Uit de ingediende begrotingen blijkt hoeveel geld daaraan wordt besteed. Het lijkt spreker gewenst om een scheiding aan te brengen tussen dat budget en de van provinciewege verstrekte middelen. Het is in ieder geval van belang dat op dit punt een transparant beleid wordt gevoerd.

TWEEDE TERMIJN

Het is mevrouw STOEL nog niet goed duidelijk wanneer fase II nu precies begint. Zij kan zich in het algemeen vinden in het antwoord van beide gedeputeerden en gaat ervan uit dat hierover in de nabije toekomst nader zal worden gesproken.

De heer BAAS sluit zich aan bij mevrouw Stoel.

De heer GAASBEEK heeft duidelijk willen maken dat groene instellingen zich niet moeten bemoeien met beleidsontwikkeling in de gemeenten. Dat staat los van milieueducatieprojecten in het onderwijs.

De heer ZOMER merkt aan het adres van de heer Sluiter op dat hij erg blij is met de groene instellingen en dat hij hoopt dat ze er nog heel lang zullen blijven. Groene instellingen vervullen een belangrijke maatschappelijke functie.

Het lijkt spreker dat vraaggestuurd werken automatisch leidt tot flexibilisering van een substantieel deel van de middelen. Hij is daar dan ook voorstander van.

De heer KUIPER stelt vast dat beide gedeputeerden van mening zijn dat de groene instellingen een eigen verantwoordelijkheid hebben, maar dat in het rapport staat dat de provincie de verantwoordelijkheid voor het formuleren van de opdrachten niet mag overlaten aan de uitvoerende organisaties. Met het oog op deze tegenstrijdigheid heeft hij in eerste termijn een onderscheid gemaakt tussen proces en product. Wat betreft het eerste heeft de provincie de verantwoordelijkheid voor het stellen van kwaliteitseisen en wat betreft het laatste moet bedacht worden dat de groene instellingen onder andere gevraagd en ongevraagd advies kunnen geven. Dat moet onverkort worden gehandhaafd.

De heer BENNING sluit zich bij de heer Kuiper aan. De groene instellingen moeten in staat zijn signalen uit de samenleving te vertalen en dan moet achteraf maar worden beoordeeld of ze dat goed hebben gedaan.

De heer SLUITER merkt op dat de vraag aan het einde van zijn betoog in eerste termijn een retorisch karakter had. Hij vraagt nog welke betekenis de door de commissieleden gestelde vragen en gemaakte opmerkingen hebben voor de tweede fase.

Mevrouw EDELENBOSCH merkt aan het adres van de heer Sluiter op dat de in het kader van de Werkgroep Reorganisatie Ambtelijk Apparaat gemaakte afspraken bij de staten terug komen. Het college zal zeker zijn voordeel doen met de aanbevelingen van Berenschot en de kritische kanttekeningen van de commissie. De commissie

zal later kunnen beoordelen of haar kanttekeningen in voldoende mate verwerkt zijn. Uiteraard zullen goede procedures niet worden afgeschaft. Het kan heel goed zijn dat na intern overleg blijkt dat bepaalde passages in het rapport, bijvoorbeeld met betrekking tot de vraagsturing/opdrachtverlening, in aanmerking komen voor een zekere nuancering.

De heer KUIPER zegt dat het van tweeën een is: of het rapport wordt integraal overgenomen of er worden nuanceringen in aangebracht.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat het in Drenthe soms anders werkt dan in het rapport staat. Plannen en projecten zullen in overleg met deskundigen van de uitvoerende instellingen op papier moeten worden gezet. Daarover kunnen de staten dan een oordeel uitspreken en vervolgens wordt de opdracht - bij goedkeuring - aan de instellingen verstrekt. Het zal echter niet zo zijn dat de instellingen die opdracht dan voor het eerst onder ogen krijgen.

Flexibilisering van het budget is inderdaad een goede zaak, als maar volstrekt duidelijk is wat daaronder moet worden verstaan.

De VOORZITTER stelt vast dat het stuk afdoende is behandeld en gaat ervan uit dat er nog een discussie zal plaatsvinden over de invulling van fase II, de verantwoordelijkheid voor de invulling van de jaarprogramma's en de flexibilisering van het budget.

Spreekster stelt voor de agendapunten 9, 10 en 11 gezamenlijk te behandelen, omdat deze agendapunten in elkaars verlengde liggen. Zij constateert dat de commissie instemt met haar voorstel.

9. **Statencommissiestuk van 12 augustus 2002, kenmerk 27/6.7/2002004135, Nota flora en fauna: beleid en uitvoering wetgeving en de nadere brief van gedeputeerde staten van 20 augustus 2002, kenmerk 27/6.7/2002004135, Laatste stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de Flora- en Faunawet**
10. **Statenstuk 965, Legesheffing Flora- en Faunawet**

11. Statenstuk 969, Verordening vrijstelling grondgebruiker en de nadere brief van gedeputeerde staten van 21 augustus 2002, kenmerk 27/6.9/2002005334

Spreekrecht

De heer WIJKMAN zegt namens de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (KNJV) te spreken. Hij kan zich vinden in het aanwijzingsbesluit conform artikel 67, doch constateert dat wordt nagelaten de middelen te noemen. Dit is echter wel vereist conform artikel 10 van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren. Indien het college dit niet repareert, zal het aan ieder jachtaktehouders die in Drenthe van deze aanwijzing gebruik wil maken, schriftelijk moeten laten weten welke middelen er gebruikt mogen worden. Nederland telt bijna 30.000 jachtaktehouders. Het college dient meer helderheid te geven over het reewildbeheer. Uit hetgeen op de pagina's 24 en 45 wordt opgemerkt, is op te maken dat het college een ontheffing of aanwijzing wil geven voor het beheer van reewildpopulaties. Als onderbouwing zou het ter verduidelijking het volgende kunnen toevoegen: "Het college kiest voor voortzetting van het tot nu toe gevoerde beleid van populatiebeheer. Bij niet ingrijpen in de populaties zullen de aantallen reeën stijgen. Als gevolg hiervan ontstaat meer voedsel- en territoriumconcurrentie en dus voedsel- en territoriumstress. Hierdoor zullen meer trek- en zwervbewegingen plaatsvinden met als gevolg meer aanrijdingen in het verkeer en verdrinkingssslachtoffers. Het lijden dat hiervan het gevolg is, is onnodig en te voorkomen. De kans op belangrijke landbouwschade is ook groter. Dit willen wij evenals periodieke massale sterfte zoveel mogelijk voorkomen". Deze tekst is ontleend aan het beleidsplan in Fryslân en is in lijn met de Toelichting besluit beheer en schadebestrijding van de Flora- en Faunawet. Op pagina 22 van de nota geeft het college aan lokaal ontheffing te willen verlenen voor afschot van vossen indien predatie aantoonbaar leidt tot een afname van de soorten van de rode lijst. Tegelijkertijd stelt het college dat dergelijke schade aan de fauna moeilijk aantoonbaar is. Maar boeren, weidevogelbeschermers en jagers weten uit de praktijk dat in gebieden met een hoge vossenstand aanzienlijke predatie plaatsvindt op bodembroeders. Er zijn onderzoeken die aantonen dat door vossenpredatie bodembroeders een lage tot

geen reproductie hebben, hetgeen leidt tot achteruitgang van de desbetreffende soort. Spreker noemt in dit verband het Alterra-onderzoek, het onderzoek van de heer Brandsma in de kop van Overijssel en het onderzoek van de heer Veldkamp in de Lauwersmeerpolder. Een afwachtende houding van het college kan ertoe leiden dat kwetsbare prooidiersoorten worden gedecimeerd of gewoon verdwijnen. Dit kan worden voorkomen door een beleid te voeren dat is gericht op continuering van de bejagingsmogelijkheden van de vos, zoals die er waren onder de Jachtwet. Als uit onderzoek duidelijk wordt dat regulatie van het vossenbestand niet nodig is, kan de vos alsnog worden beschermd. De provincie past door een dergelijke beleidslijn in feite het voorzorgsprincipe toe met betrekking tot de bescherming van kwetsbare bodembroeders. Een alternatief kan zijn dat het college een beleid voor geheel Drenthe gaat voeren waarbij het primaat van de bescherming wordt gegeven aan kwetsbare bodembroeders, waaronder rodelijstsoorten en niet aan de vos. Vossen zijn een Drents en geen lokaal Drents probleem. Als een duidelijke beleidsregel ontbreekt, zal de Faunabeheereenheid (FBE) altijd moeten aantonen dat predatie door vossen leidt tot achteruitgang van een andere soort. Een dergelijk bewijs is zonder langjarig en kostbaar onderzoek niet te leveren. Het gevolg hiervan is dat een dergelijke ontheffing bij beroep en bezwaar niet zal standhouden. De KNJV geeft de voorkeur aan de eerste optie. Spreker is blij dat het college het met de partners in de FBE i.o. eens is dat één FBE in Drenthe voldoende is. In het gesprek met het college op 20 maart 2002 hebben de FBE-partners aangegeven € 75.000,- nodig te hebben voor de structurele financiering van de FBE. Er werd een tegenbod gedaan van € 5.000,- dat aan het einde van het gesprek werd verhoogd tot € 10.000,-. Op 24 juni 2002 is er een exacte begroting ad € 77.300,- ingediend waarop het college reageerde met een bod van € 40.000,- voor het eerste jaar en € 30.000,- voor het tweede jaar. Spreker hoopt dat er vroeg of laat een akkoord komt, maar wijst erop dat de KNJV resoluut bij de vraag van € 77.300,- blijft.

Wat betreft agendapunt 10 stelt spreker vast dat de provincie een aantal argumenten aanvoert ten gunste van de legesheffing, maar dat een belangrijk tegenargument ontbreekt. De provincie verwacht namelijk dat grondgebruikers eerst preven-

tieve maatregelen nemen voordat een ontheffing wordt aangevraagd. Hierdoor worden belanghebbers al met kosten geconfronteerd die ten behoeve van het algemeen belang moeten worden gemaakt. Dit tegenargument ontleent spreker aan het beleidsvoornemen van de provincie Flevoland waar geen leges worden geheven. In Utrecht worden evenmin leges geheven. Fryslân hanteert voor een ontheffing € 19,95 aan leges. Het college kiest wederom voor de meest bureaucratische weg: ontheffing en leges als het gaat om noodzakelijk afschot in het kader van beheer en schadebestrijding. Het had ook kunnen kiezen voor het instrument van vrijstelling zonder leges. Hij verzoekt het college legesheffing achterwege te laten.

Met betrekking tot agendapunt 11 merkt spreker op dat de KNJV het voornemen om vrijstelling te verlenen voor het doden van kraaien en kauwen volledig onderschrijft. Het argument dat het doden van andere soorten beter kan met ontheffing is echter niet valide en zelfs in strijd met de toelichting op de Flora- en Faunawet. De minister stelt duidelijk dat artikel 68 pas mag worden toegepast als de artikelen 65 en 67 niet kunnen worden toegepast. Spreker verdenkt het college ervan op dit punt de Flora- en Faunawet selectief te hebben gelezen. De roek hoort thuis op de vrijstellingslijst voor het doden van soorten, omdat deze vogel veelvuldig belangrijke landbouwschade veroorzaakt in Drenthe. Deze schade is de laatste jaren opgelopen tot meer dan € 100.000,--. De roek voldoet hiermee aan de wettelijke criteria voor vrijstelling.

Spreker verzoekt de commissie de vrijstelling voor het doden van roeken conform artikel 65 in de verordening op te nemen.

De VOORZITTER geeft de commissieleden gelegenheid tot het stellen van vragen aan de heer Wijkman.

De heer JONKER vraagt of er een Europese norm is voor de aantallen vossen.

De heer WIJKMAN antwoordt dat de Europese Unie zich achter de World Health Organization (WHO)-norm van 1 tot 3 vossen per 1.000 ha stelt.

De heer GAASBEEK vraagt of het bedrag van € 77.300,-- een structureel bedrag is. Hij heeft de indruk dat het alleen om de startfase gaat.

De heer WIJKMAN antwoordt dat voor het opstarten € 77.300,-- nodig is en dat de FBE daarna goed moet kunnen functioneren. In het begin is er sprake van initiële eenmalige kosten.

De heer HORNSTRA vraagt over hoeveel vossen het gaat in Drenthe.

De heer WIJKMAN antwoordt dat de "vossendichtheid" in Drenthe ver boven de WHO-norm ligt. Er zijn gebieden waarin zelfs 20 vossen per 1.000 ha aanwezig zijn. Er is sprake van een gigantische toename, onder andere omdat jachthouders vaak geen jacht meer toestaan.

Mevrouw KEMPE neemt aan dat ook de jagers elk dier als een schepsel van God zien waarmee respectvol moet worden omgegaan.

Ook de heer WIJKMAN is de mening toegedaan dat elk dier het recht heeft om te leven. Hij wil echter elk dier dat het moeilijk heeft om te overleven een handje helpen. De populatie van dieren die geen natuurlijke vijand meer hebben, dient daarom te worden gereguleerd.

De heer SMIDT vraagt of het klopt dat in geval van vrijstelling van bescherming van bepaalde soorten de grondgebruiker het recht verspeelt op schadevergoeding.

De heer WIJKMAN verzekert de heer Smidt dat in geval van afschot van kraaien, kauwen en straks ook roeken het Faunafonds de schade zal vergoeden. Dat is vastgelegd in de beleidsregels die in april zijn gepubliceerd in de Staatscourant. In het verleden hebben zich overigens nooit extreme situaties met betrekking tot kraaien en kauwen voorgedaan. Het Faunafonds - toen nog Jachtfonds - hoefde dus ook niet tot betaling over te gaan.

De heer PRINS (NLTO) wil eerst iets zeggen over agendapunt 9. De NLTO heeft met enige zorg kennisgenomen van de provinciale Nota flora en fauna en de daaruit voortvloeiend uitvoering van de Flora- en Faunawet in Drenthe. In de eerste plaats betekent de Flora- en Faunawet een

zwaardere belasting voor grondgebruikers bij het voorkomen van schade. In de nieuwe wet hebben de jagers immers nog slechts verantwoordelijkheid voor de schade van vijf wildsoorten. Vanaf 1 april 2002 is de wet van kracht. Daarmee wordt van grondgebruikers veel extra inspanning verwacht. Daarbij komt dat het faunabeleid in Drenthe nog niet is vastgesteld. Dat veroorzaakt veel onduidelijkheid voor landbouwers met schade.

Als criterium voor belangrijke schade wordt Flora- en Faunawet € 100,-- per ha voorgesteld. Voor kapitaalsintensieve teelten zal een nog hoger bedrag worden gehanteerd. Het zou naar sprekers mening echter Flora- en Faunawet € 100,-- per geval moeten zijn. Immers, goed verkavelde gebieden met grote percelen moeten meer schade accepteren voordat ontheffing wordt gegeven dan op kleinere percelen. Er ontstaat dus rechtsongelijkheid. Veder wordt een onrechtmatig onderscheid gemaakt tussen teelten. Hij meent dat Flora- en Faunawet € 100,-- voor iedere landbouwer als benedengrens voor ontheffing moet gelden.

Als landbouwers schade vergoed willen hebben, zijn zij verplicht om ontheffing aan te vragen bij het college. Omdat de FBE nog niet kon worden opgericht, zullen boeren dat individueel moeten doen. Op dat moment worden zij bedolven onder een veelheid van administratieve verplichtingen: een ontheffingsformulier van negen pagina's, de verplichting om het gebruik daarvan te melden, de plicht om aan het einde van het seizoen een rapport op te stellen enz. Een dergelijke administratieve belasting is voor de landbouw niet op te brengen en is ook nooit de opzet van de wetgever geweest.

De wet heeft de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het faunabeleid bij de provincies neergelegd. Ook spreker geeft de voorkeur aan één FBE in Drenthe. De gezamenlijke jachthouders hebben daartoe het initiatief genomen zodra een structurele financiering door het Rijk en/of de provincie beschikbaar is. Hij heeft zich erg verbaasd over de antwoordnota van het college van 12 augustus 2002, waarin staat dat het tot die datum geen subsidieaanvraag van jachthoudende organisaties heeft ontvangen. Op 24 juni 2002 is namelijk een subsidieaanvraag verzonden waarop de jachthouders reeds op 12 juli 2002 een reactie hebben gekregen van het college. De jachthoudende organisaties achten een garantie voor

€ 77.300,-- noodzakelijk om een FBE in Drenthe te kunnen laten functioneren. Het voorstel van het college van gedeputeerde staten (GS) van € 40.000,-- biedt onvoldoende zekerheid. Spreker verzoekt de commissie dan ook om in haar advies rekening te houden met de bezwaren van de NLTO.

Ingaande op agendapunt 10 merkt spreker op dat de Flora- en Faunawet een zwaardere belasting betekent voor de grondgebruikers. Boeren moeten investeren in preventieve middelen om schade te voorkomen. Als een landbouwer schade vergoed wil hebben, moet hij ontheffing aanvragen bij de provincie. Omdat de FBE nog niet kon worden opgericht, zal dat op individuele basis moeten gebeuren. Spreker heeft reeds gewezen op de administratieve belasting die dat met zich meebrengt. De grondgebruikers worden al geconfronteerd met allerlei kosten ten behoeve van het algemeen belang. Het kan dan ook niet zo zijn dat de kosten van de uitvoering van het faunabeleid op de grondgebruikers met schade worden afgewenteld. Ook de provincie Flevoland is deze mening toegeedaan. Het invoeren van leges verhoogt de drempel voor het aanvragen van ontheffingen om schade te bestrijden. Spreker verzoekt het college om onnodige extra lastenverhogingen voor grondgebruikers te voorkomen en leges achterwege te laten.

Met betrekking tot agendapunt 11 merkt spreker op dat de Flora- en Faunawet de provincie de mogelijkheid geeft om vrijstelling te verlenen voor het doden van beschermde diersoorten die veelvuldig belangrijke landbouwschade veroorzaken. Het voornemen om deze vrijstelling voor zware kraai en kauw te verlenen kan hij onderschrijven. Het argument dat het doden van dieren beter kan met ontheffing op grond van artikel 68 vindt hij echter onjuist als het gaat om de roek. De roek veroorzaakt in Drenthe veelvuldig belangrijke landbouwschade. De schade is de laatste jaren opgelopen tot f 250.000,--. Dat is het merendeel van alle vergoede wildschade. De roek voldoet daarmee aan de wettelijke uitgangspunten voor vrijstelling. Hij verzoekt dan ook om vrijstelling voor het doden van roeken in de verordening op te nemen.

De heer SMIDT vraagt naar de verschillen tussen de oude en de nieuwe wet wat betreft de behandeling van de grondgebruiker.

De heer PRINS antwoordt dat het vooral gaat om de administratieve lastendruk. Vaak weten grondgebruikers niet waar zij terecht kunnen.

De heer HORNSTRA vraagt waarom geen gebruik is gemaakt van de collectieve ontheffing om de tijd te overbruggen totdat er een FBE is.

De heer PRINS antwoordt dat het de provincie is die de bevoegdheid heeft om vrijstelling te verlenen. Dat heeft naar zijn mening bij soorten met aanzienlijke schade de voorkeur. Belangrijker is dat de provincie al in april het faunabeleid gereed had kunnen hebben. Voorts is de NLTO niet de enige jachthouder; er zijn zeven partijen. De NLTO wil niet opgezadeld worden met allerlei juridische procedures en vindt dat de aandacht vooral moet worden gericht op de oprichting van een FBE.

De heer MULDER (Vereniging Drentse Boermarken (VDB)) zegt dat hij op 2 april 2002 de zienswijze en het bezwaarschrift van de VDB met betrekking tot het provinciaal Beleidsplan Flora- en Faunawet bij het college indiende en op 4 april 2002 een keurige ontvangstbevestiging ontving met de mededeling dat de VDB over de definitieve beslissing zo spoedig mogelijk bericht zou ontvangen. Nadien heeft de VDB helemaal niets meer ontvangen, ook niet de stukken voor deze commissievergadering. Hij vindt dat bijzonder jammer, ook al omdat gedeputeerde Edelenbosch tijdens de algemene vergadering van de vereniging op 29 november 2001 toezeggingen in die richting heeft gedaan.

Spreker gaat ervan uit dat de commissieleden weten wat de VDB nastreeft en welke betekenis de vereniging heeft in de provincie. Uit de brief van 2 april 2002 blijkt onder andere de nauwe relatie tussen de VDB en de weidevogelbescherming.

De VDB is al jaren bezig met de problematiek van de nieuwe Flora- en Faunawet. Zij heeft daarover met een zekere regelmaat haar gefundeerde mening kenbaar gemaakt aan de politiek. Op 4 december 2001 heeft zij gereageerd op de visie van de staatssecretaris van landbouw, natuurbeheer en visserij (LNV), mevrouw Faber, waarop ondanks een herinneringsbrief nooit een antwoord is ontvangen. Dat is uiteraard niet een verwijt aan de provincie Drenthe, maar het zal duidelijk zijn

dat op deze manier het vertrouwen in de politiek niet wordt vergroot.

Spreker constateert dat er in de ontwerpverordening een goede wijziging is aangebracht als het gaat om de zwarte kraai en de kauw en wellicht straks ook de roek. Hij blijft zijn verontrusting uitspreken over de steeds maar oprukkende vossenstand vanuit de natuurgebieden met alle schade van dien voor de weidevogels. Degene die nu nog twijfelt aan schade door vossen, heeft geen kennisgenomen van de feitelijke praktijk. Als de bescherming van onder andere de vossen doorgaat, zoals bij de nieuwe wet het geval is, zullen de gevolgen voor de weidevogels desastreus zijn. Vóór de nieuwe wet was het al moeilijk om de schade te beperken, maar nu gaat het echt de verkeerde kant op. Als moet worden gewacht op de FBE en het faunabeheerplan kan de weidevogelbescherming wel worden vergeten. De motivatie verdwijnt. De VDB, die 84 boermarken vertegenwoordigt, zinkt de moed zo langzamerhand in de schoenen.

Spreker benadrukt dat de provinciale politiek haar verantwoordelijkheid moet nemen en op korte termijn maatregelen moet afkondigen. De tol van te lange procedures zal te hoog zijn. Verder dringt hij er bij GS op aan te bewerkstelligen dat de VDB deel gaat uitmaken van de FBE. Het grootste deel van alle jachtovereenkomsten in Drenthe wordt via de Drentse Boermarken afgesloten, daartoe gemachtigd door de grondeigenaren.

In de praktijk hoort spreker vaak reacties als: Met het huidige beleid is de lol eraf; de tijd zal het wel leren; vrijwilligerswerk en ervaringen in de praktijk vinden toch geen gehoor.

De VDB streeft ernaar dat boeren, boermarken en vrijwilligers hun werk ten behoeve van het platteland blijven doen. Hun inzet is van essentiële betekenis. Zijn advies is: politici, neem uw verantwoordelijkheid en luister naar de praktijk!

De heer POPKEN vraagt of de heer Mulder van mening is dat een interprovinciale aanpak van het vossenbestand gewenst is.

De heer MULDER antwoordt bevestigend.

De heer ARENDS (Werkgroep Weidevogelbescherming Drenthe) zegt dat de werkgroep haar zienswijze en bezwaarschrift met betrekking tot het Beleidsplan Flora- en Faunawet bij het college heeft ingediend. Tot vrijdagmiddag jl. was hem

niet bekend dat de commissie vandaag zou vergaderen over het beleidsplan. Hij beschikt pas sinds zaterdagmiddag over de officiële stukken en hij kon dus niet de werkgroepleden bij elkaar te roepen om de ontwerpverordening te bespreken. Hij zal dus vandaag op persoonlijke titel moeten spreken. Hij betreurt deze gang van zaken. Spreker constateert dat in de ontwerpverordening op een aantal plaatsen in al dan niet positieve zin aandacht is besteed aan de zienswijze van de werkgroep. In de ontwerpverordening wordt de mogelijkheid geboden om de zwarte kraai te bestrijden als er sprake is van belangrijke landbouwschade. Wellicht zal dit gunstig uitpakken voor de weidevogels. Het gaat zijns inziens echter niet ver genoeg nu er geen bestrijding van zwarte kraaien kan plaatsvinden als er sprake is van belangrijke landbouwschade, tenzij daarvoor ontheffing wordt verleend. De procedure die daarvoor gevolgd moet worden is echter zeer ingewikkeld en dan is de schade aan de weidevogellegels al toegebracht als ontheffing wordt verleend. Op veel plaatsen in Drenthe vindt veel predatie van weidevogellegels door de zwarte kraaien plaats. Dit valt bijzonder te betreuren aangezien de vroege legels van de weidevogels de meeste kans op een goed broedresultaat hebben. Als er veel zwarte kraaien zijn, zal men in een vroeg stadium de mogelijkheid moeten hebben om het aantal tot een aanvaardbaar niveau te reguleren. Er zal vooralsnog geen ontheffing voor schade aan fauna worden verleend bij predatie door de vos. Men is er onvoldoende van overtuigd dat de vos veel schade aanricht aan de weidevogels. De weidevogelbeschermers weten echter uit de praktijk dat de vos veel weidevogellegels opeet. Spreker verwijst in dit verband naar een artikel in het tijdschrift "De levende natuur" van juli 2002, waarin de heer drs. O.H. Brandsma de invloed van de vos op de weidevogelstand in het reservaatgebied Giethoorn-Wanneperveen beschrijft. Dit gebied grenst aan Kolderveen-Nijeveen en omstreken waar ook veel predatie door de vos voorkomt. De heer Brandsma deed onderzoek in de periode 1987-2001. Daaruit blijkt dat de vos de oorzaak is van de sterke afname van de weidevogelstand in dit gebied. Hij schrijft: "Door de zware predatie op nesten en kuikens worden er nauwelijks nog kuikens vliegvlug. De zeer bijzondere weidevogelpopulatie van het reservaatgebied Giethoorn-Wanneperveen wordt hierdoor in haar voortbestaan bedreigd". Hij komt tot de conclusie

dat het noodzakelijk is om het vossenbestand terug te dringen en spreker onderschrijft die conclusie volledig.

Het is zeer te betreuren dat de landbouwers en de vrijwilligers steeds minder gemotiveerd raken om de weidevogels te beschermen, nu door predatie het aantal weidevogels de laatste jaren aanzienlijk is verminderd. Als men de weidevogels in het landschap wil behouden, zal er een keuze moeten worden gemaakt: weidevogels of predators. De Drentse politici dragen een grote verantwoordelijkheid voor het voortbestaan van de weidevogels in het Drentse landschap. Hij wenst de statenleden veel wijsheid toe in de besluitvorming en hoopt op een gunstige beslissing voor de weidevogels.

De heer SMIT vraagt of de heer Arends kan toelichten waarom de mogelijkheid om bij belangrijke landbouwschade de zwarte kraai en de kauw te doden onvoldoende is.

De heer ARENDS antwoordt dat in de buurt van Dwingeloo veel zwarte kraaien voorkomen. De boeren daar nemen voorzorgsmaatregelen om de schade te beperken en dus kan er niet worden opgetreden tegen deze vogels. Hij bepleit nogmaals een regulering van het bestand van deze vogels omdat ze veel eerste legels opeten.

De heer SMIT meent dat dit al mogelijk is volgens de conceptverordening.

De heer ARENDS beaamt dat, maar dan is de schade al aangericht. Desgevraagd verklaart hij onder landbouwschade ook schade aan weidevogels te verstaan.

De heer SMIDT vraagt of zijn indruk juist is dat zelfs de grondgebruiker een vrijstelling moet hebben om nesten te zoeken en te markeren.

De heer ARENDS antwoordt bevestigend.

Mevrouw EDELENBOSCH wijst erop dat dit onderdeel van de wet inmiddels is herzien.

De heer HORNSTRA betreurt het dat de sprekers niet op tijd zijn voorzien van de nodige documentatie en dat nu pas over het voornemen van het college kan worden gesproken. Dat heeft geleid tot onduidelijkheid en ergernis bij betrokkenen

en tot veel bureaucratische rompslomp. Was dat niet te vermijden geweest?

In de Memorie van toelichting schrijft de staatssecretaris dat de Flora- en Faunawet samen met de Natuurbeschermingswet het belangrijkste juridische kader vormt voor de bescherming van de natuur en dat tot voor kort de zorg voor planten en dieren vooral werd afgewogen vanuit het oogpunt van de mens. Ze waren nuttig, mooi of schadelijk. Met de Flora- en Faunawet worden dieren en planten beschermd omdat hun bestaan op aarde zinvol is. Dat zijn mooie woorden die de intentie van de wet goed weergeven. Het woord "beschermen" - met een grote knuffelwaarde - staat daarbij centraal. Het nee-tenzij-principe, voortvloeiend uit deze beschermingsgedachte, wordt door de PvdA-fractie onderschreven. Het beleid dat uit deze op zich goede intenties moet voortvloeien, zal tot meer helderheid en efficiency moeten leiden. In de laatste-stand-van-zakenbrief wordt de wet echter al een lastige wet met vele gaten genoemd. Een aardig eufemisme! Enig medelijden past nu al voor allen die zich de moeite getroosten om die gaten te dichten. Spreker denkt in dit verband ook aan gemeenten en dergelijke die bouwprojecten hebben moeten stopzetten vanwege ontdekte zeer zeldzame flora of fauna. Dat belooft wat voor de toekomst. Hij is benieuwd hoe het met de handhaving zal gaan. Wat betreft het provinciale uitvoeringsdeel van de wet heeft de PvdA-fractie dan ook meer kwalificaties als "prut" en "onwerkbaar" in gedachten. Alle problemen en dilemma's worden bij de uitvoering gelegd, waarvoor de hartelijke dank van de provincie! Dit gedeelte van de wet zou eigenlijk wel retour afzender mogen of in het ronde archief mogen verdwijnen. De vraag is nu of de provincie maar moet proberen het beste ervan te maken of een protestbrief naar Den Haag moet sturen. Beide kan natuurlijk ook.

De wet gaat over flora en fauna. Merkwaardigerwijs gaat de discussie slechts over de fauna. De Flora- en Faunawet is een beschermingswet en het opmerkelijke is nu dat er een discussie wordt gevoerd over de vraag hoe dat kan worden omzeild door middel van vrijstellingen en ontheffingen. Van de vele ontheffingen die nu reeds zijn verleend, zijn de ambtenaren bijkans tureluurs geworden. Sommige sceptici menen dat dat de enige weidevogel is die Drenthe zal overhouden. Ook is er veel onduidelijkheid, wrevel en protest gerezen. Dat is een slechte zaak.

Veel organisaties hebben zich intensief met de wet beziggehouden en de provincie hun mening laten weten. Dat is een goede zaak. Al die organisaties komen echter op basis van eigen overwegingen tot verschillende afwegingen. Het is nu aan de provincie om een matige wet goed in te vullen. Daarvoor is meer dan ooit goede samenwerking een eis. De meningen van deskundigen stroken niet altijd met de meningen van de mensen in het veld. Wel is duidelijk dat er voor alle beslissingen een zo breed mogelijk draagvlak moet zijn en het is een bijzonder slechte zaak dat bij boeren en vrijwilligers de motivatie sterk afneemt.

De wet bepaalt dat het doden van dieren een laatste optie is. Artikel 68 is bedoeld voor het krijgen van ontheffingen in noodgevallen, dus als het gaat om belangrijke schade aan landbouw en fauna. Dit artikel geeft dus ook mogelijkheden om de fauna te beschermen maar om daarvan gebruik te kunnen maken, zijn een FBE en een faunabeheerplan nodig. Het is onbegrijpelijk dat beide er nog steeds niet zijn. Hoe verklaart de gedeputeerde dit?

De vos staat in nationaal park Nederland aan de top van het zeer door de mens beïnvloede ecosysteem. Er zijn houtwallen, natuurgebieden, wegentaluds en bruggetjes voor dit beest aangelegd en het waterpeil is verhoogd. En dan vindt men het vreemd dat er steeds meer vossen komen en dus ook meer predatie. Op basis van vele geluiden uit de praktijk en onderzoeksrapporten meent de PvdA-fractie dat op basis van artikel 68 en een goed beheerplan bejaging op bepaalde plaatsen en tijden mogelijk moet zijn. Er moet dus niet worden gewacht op de resultaten van nader onderzoek want dan loop je de kans dat er straks niets meer valt te beschermen. Spreker is overigens benieuwd of dan de predatie zal verminderen. Vossen kennen immers geen grenzen en zijn op plaatsen waar iets te vreten is. Als alles op is, komen ze bij de burger. Mensen die beweren dat vossen niet de oorzaak van de predatie zijn, omdat er vrijwel geen vossen zijn, kunnen moeilijk bezwaar maken tegen schieten op iets wat er niet is. Wellicht is niet de mens maar het zeehondenvirus een grotere bedreiging in de nabije toekomst. Graag hoort spreker een antwoord van de gedeputeerde op de meer technische vragen van de heer Wijkman. Wat er op pagina 10 van het statencommissiestuk staat over de landbouwschade strookt niet met hetgeen de NLTO naar voren brengt. Worden de Drentse boeren inderdaad

achtergesteld bij boeren in andere provincies? Ook hoort hij graag een reactie van de gedeputeerde op hetgeen de KNJV heeft gezegd over de ree.

Kan de gedeputeerde ingaan op de opmerkingen van de NLTO-vertegenwoordiger over de legesheffing? Er dient een onderscheid te worden gemaakt tussen de huidige situatie en de situatie waarin sprake is van een FBE en faunabeheerplan. Hoe oordeelt de gedeputeerde over de mogelijkheden van eigen richting? Als mensen moeten betalen en al schade hebben, zijn ze meestal niet zo happig om ook nog voor een vergunning te betalen.

Dat flora en fauna schade ondervinden van de kraaiachtigen staat buiten kijf. Het probleem was vroeger minder groot want toen zaten jongens niet achter hun computer maar haalden ze nesten uit. In reactie op de ingediende zienswijzen maakt het college tweemaal duidelijk dat het doden van dieren eigenlijk alleen maar op basis van artikel 68 mag. Toch komt het met een voorstel om het doden van dieren mogelijk te maken op basis van een vrijstelling. Het doden van kraaiachtigen mag alleen op basis van een vrijstelling bij landbouwschade. Bij faunaschade is alleen een beroep op artikel 68 mogelijk. Dat zou wel eens verwarring kunnen zaaien.

In Zuidoost-Drenthe loopt een onderzoek naar verschillende wijzen van benadering van de roek. Als de roek op basis van een vrijstelling mag worden gedood, is dat onderzoek dus voor niets geweest. Dat de roek schade toebrengt is duidelijk, maar in het project in De Wolden werd van "het per saldo nuttige effect" van de roek gesproken. Wat doet het college met die bevinding? Is het college ook van mening dat eenheid in optreden tegen roek, kraai en kauw de voorkeur verdient boven een verschillend optreden? Heeft een ontheffingenstrategie op basis van artikel 68 met een goed faunabeheerplan en goede controleerbaarheid niet de voorkeur boven het voorstel van het college met betrekking tot vrijstellingen?

De heer SMIDT vindt de Flora- en Faunawet een slechte wet. Hoe komt het dat het Interprovinciaal Overleg (IPO) een opdracht heeft aanvaard waarmee de provincies slecht uit de voeten kunnen? Dat laatste blijkt wel uit de traagheid waarmee een provinciaal uitvoeringsbeleid wordt gerealiseerd. Dat heeft uiteraard de nodige - waarschijnlijk niet-begrote - kosten met zich

meegebracht. Bovendien is er veel schade aangericht aan het draagvlak voor de wet. Er staat kortom niemand te juichen over deze wet. In het nieuwe duale stelsel zou eigenlijk eens moeten worden onderzocht waarom er zoveel energie is gestopt in iets wat misschien wel wat vlotter had gekund, ook gezien de gang van zaken in andere provincies. Het is een slechte zaak dat er nog geen FBE is en dat er nog niet begonnen is met een faunabeheerplan. Spreker ziet overigens nog geen aanleiding om te treden in de onderhandelingen over de totstandkoming van de FBE. Wel maant hij partijen tot spoed.

Het ministerie springt raar om met de gaten in de wet. Door een gemeente is gemeld dat roeken in de kern van het dorp veel schade veroorzaken aan auto's, rieten daken en dergelijke. De reactie van het ministerie was dat daar niets aan mag worden gedaan in de dorpskern, maar dat natuurlijk wel mag worden nagegaan waar die vogels vreten en dat dan de grondeigenaar kan worden gevraagd om op de vogels te schieten.

De Flora- en Faunawet is een beschermingswet. Is het bijvoorbeeld denkbaar dat met een waterstaatkundig project moet worden gestopt omdat er een plant van de rode lijst of een zeldzame diersoort wordt aangetroffen? Kan de gedeputeerde iets meer zeggen over de gevolgen voor het ruimtelijke ordeningsbeleid van de provincie, bijvoorbeeld in relatie tot POP II?

Spreker sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Hornstra over het vossenbestand.

De drempel voor grondeigenaren om ontheffing aan te vragen is kennelijk nogal hoog. Zij moeten al aan de nodige (financiële) eisen voldoen en spreker laat zich graag overtuigen van de noodzaak van een legesheffing van € 36,- moet komen.

Gelukkig is al voorzien in de vrijstelling voor de grondgebruiker tot het opsporen van nesten met het oog op bescherming.

Het resultaat van het verjagen van de roeken in De Wolden is dat deze vogels nu in de omliggende gemeenten zitten. Het succes is dus betrekkelijk.

De heer HORNSTRA wijst erop dat onderzoek van magen van roeken erop wijst dat deze beesten per saldo meer onkruid dan gewassen opvreten. Van de gedeputeerde wil hij graag weten wat zij met de resultaten van het onderzoek in De Wolden doet.

De heer SMIDT denkt dat de akkerbouwers minder tevreden zullen zijn over de maaginhoud van roeken dan melkveehouders. Hij kan zich al met al vinden in het advies van het Faunafonds over de roeken, tenzij de gedeputeerde hem van het tegendeel kan overtuigen.

De heer JONKER kan zich in grote lijnen vinden in het betoog van de heer Hornstra. De Nota flora en fauna van het college is een ingrijpend stuk met een hoge emotionele waarde voor sommige groepen in de samenleving. Dat is begrijpelijk, maar dat kan ook leiden tot mistvorming die een goede besluitvorming belemmert. De nota op zich is gebaseerd op de Flora- en Faunawet. Op onderdelen wordt de invulling bij de provincie gelegd. Het college zal de nota vaststellen en de commissie adviseert.

Toen de mens nog niet had ingegrepen, bestond er in Nederland een uitgebalanceerd ecosysteem dat zichzelf keurig instandhield. Sinds ongeveer 500 jaar is dat echter langzaam maar zeker veranderd. De mens greep in. De principiële discussie gaat nu over de vraag of al dan niet moet worden ingegrepen. Als je vindt dat weidevogels moeten worden beschermd - en dat vindt spreker - moet de stand van de kraaiachtigen en vossen worden gereguleerd voordat ze schade aanrichten. Het college dient alle wettelijke mogelijkheden te benutten om predatie te voorkomen.

Daarnaast moet het bij het kabinet aandringen op wetswijziging zodat het mogelijk wordt de vos te bestrijden. Hij heeft de indruk dat daarvoor in de Tweede Kamer zo langzamerhand een meerderheid ontstaat.

Ondanks het feit dat de wet al op 1 april 2002 in werking is getreden, is het nog steeds niet gelukt de FBE in te stellen. Spreker dringt aan op een spoedige totstandkoming. Het moet toch mogelijk zijn om gezamenlijk een begroting op te stellen en de financiering te regelen? Bedacht moet worden dat het heel wat mensuren kost als de provincie de aanvragen zelf in behandeling neemt.

Niet duidelijk is of er in de natuurgebieden wel of niet muskusratten mogen worden gevangen.

Spreker meent dat dit mogelijk moet zijn, waarbij de bijvangst dan moet worden beperkt.

De schadevergoeding van minimaal € 100,- per ha is echt te weinig; het lijkt hem dat dit € 100,- per geval moet zijn om rechtsongelijkheid te voorkomen. Daarnaast benadrukt hij dat de afhande-

ling van de schadevergoedingsverzoeken ruim binnen de wettelijke termijn moet plaatsvinden. Spreker is verder van mening dat de roek op de lijst moet worden gezet waarop de kraaiachtigen ook al staan. Ten slotte deelt hij mee geen opmerkingen te hebben over de agendapunten 10 en 11.

De heer DIJKSTRA beschouwt het statencommissiestuk als een goede poging om te redden wat er te redden valt. Ook hij kan zich in grote lijnen in het betoog van de heer Hornstra vinden.

Hoe oordeelt de gedeputeerde over de vraag van de heer Wijkman naar het gebruik van de jachtmiddelen?

Het is zeer te betreuren dat de FBE er nog niet is. Dit moet op korte termijn worden geregeld. Er is niets op tegen om de VDB te laten participeren in de FBE.

Wat betreft de leges begrijpt spreker niet goed waarom Drenthe anders handelt dan Utrecht en Flevoland. Hij vindt de argumenten van het college wat gezocht. Er mag toch van worden uitgegaan dat de mensen waarom het gaat hun verantwoordelijkheid goed kennen? Als blijkt dat er te veel aanvragen worden ingediend omdat zij er niet goed over nadenken, kan volgend jaar alsnog worden besloten tot het heffen van leges.

Wat betreft de roek wil spreker graag het onderzoek in Zuidoost-Drenthe afwachten.

De heer SMIT stelt vast dat de Flora- en Faunawet in de praktijk al tot het nodige tumult heeft geleid. Het college heeft geprobeerd om op een genuanceerde wijze de nadelen van de wet zoveel mogelijk uit te bannen.

In de paragraaf over het soortenbeleid wordt ten onrechte alleen maar gesproken over exoten in de fauna. Moet ook niet iets worden gezegd over exoten in de flora? Wat gaat het college daarmee doen als ze in Drenthe worden aangetroffen?

Ook spreker meent dat € 100,- per ha te weinig is en dat een bedrag per schadegeval veel rechtvaardiger is. Het voorstel van het college kan leiden tot een zeer hoge schadedrempel bij een akkerbouwbedrijf en een lage drempel bij een tuinbouwbedrijf.

Dat de FBE nog niet is opgericht, verbaast spreker zeer. Waarom wil de provincie de gevraagde € 70.000,- niet betalen? Deugt de begroting van de FBE i.o. niet?

De heer Wijkman heeft namens de KNJV suggesties gedaan met betrekking tot de ree, de vos en de jachtmiddelen. Het lijkt spreker dat er op dit punt waardevolle aanvullingen zijn gedaan. Hoe hoog zijn de inningskosten van de leges? Het college zou van zijn voornemen op dit punt moeten afzien. Als te zijner tijd blijkt dat er een drempel nodig is, kan alsnog een legesheffing worden ingevoerd.

Spreker kan zich vinden in hetgeen het college voorstelt onder agendapunt 11. Hij vraagt of schade aan weidevogels kan worden toegevoegd aan schade aan landbouwgewassen opdat ook op dit punt preventief kan worden opgetreden. Wat betreft de roek merkt spreker op zich te kunnen vinden in het in bijlage 3 beschreven alternatief. Ook hij wil het onderzoek afwachten alvorens te besluiten tot een vrijstellingsregime.

Mevrouw KEMPE vindt het feit dat er nu sprake is van één wet een vooruitgang, maar vraagt zich af of zij wel zo gelukkig moet zijn met de nieuwe Flora- en Faunawet. Het college geeft zelf al aan dat er veel klachten en vragen zijn over de wet en dat het een "lastige wet met veel gaten" is. Het heeft bij het Ministerie van LNV al aandacht gevraagd voor sommige problemen en nu moet maar worden afgewacht of het nieuwe kabinet ook op dit punt een nieuw geluid laat horen en de huidige regeling intrekt.

De nieuwe wet is een beschermingswet. Spreker meent dat respectvol moet worden omgegaan met de schepping; wat de mensheid is toevertrouwd, moet zorgvuldig worden beheerd. Dat betekent niet dat de natuur ongehinderd haar gang mag gaan. Nederland heeft geen zelfregulerend ecosysteem meer en soms is ingrijpen door de mens noodzakelijk. Daaraan moet echter wel een zorgvuldige afweging voorafgaan.

De ingebrachte zienswijzen maken duidelijk dat er nogal wat kritiek is op het voorgestelde provinciale beleid. Spreker kan ermee instemmen dat de grondgebruiker de mogelijkheid wordt geboden om de zwarte kraai en de kauw te doden ter voorkoming van landbouwschade. Gezien de vele ontheffingen die ondertussen zijn aangevraagd om ook de roek te mogen doden, lijkt het zinvol om ook voor deze vogel een vrijstelling te verlenen. Ook de roek is verantwoordelijk voor veel landbouwschade. In de praktijk is het ook niet werkbaar als wel de zwarte kraai en de kauw gedood mogen worden, maar de roek alleen mag

worden verontrust. Spreker sprak onlangs met een boer die haar toevertrouwd dat hij het verschil tussen al die vogels zo gauw niet zag. Een nipte meerderheid van de Tweede Kamer was er tegen om de vos te plaatsen op de lijst van soorten die veelvuldig belangrijke schade aanrichten. De vos is echter ook in Drenthe dominant aanwezig en spreker meent dan ook dat ingrijpen gerechtvaardigd is. Zonder bejaging zal het aantal vossen te sterk toenemen. Het is moeilijk om overtuigend aan te tonen dat vossen schadelijk zijn en dat leidt al gauw tot een welles-nietespelletje tussen voor- en tegenstanders. Gehoord de vele verontruste berichten uit de provincie vindt spreker dat de vos in sommige gevallen bejaagbaar moet blijven. De suggestie van de KNJV om te komen tot regulering van de vossenstand in gebieden waar het beheer mede gericht is op instandhouding en herstel van het bestand weidevogels spreekt haar aan. Is het mogelijk om in het kader van de Flora- en Faunawet zo'n beleidsregel vast te stellen?

In de overgangperiode kan veel schade ontstaan nu er zoveel bureaucratie is gemoeid met het aanvragen van ontheffingen. Dat is spreker een doorn in het oog. Tegen de tijd dat de ontheffing is verleend, is het gewas al weggevreten. Het is van het allergrootste belang dat de FBE zo spoedig mogelijk operationeel is, zodat de ontheffingen via dit orgaan kunnen worden verleend op basis van een faunabeheerplan. Er zijn echter nog financiële problemen. De toegezegde € 40.000,- is volgens de jachthoudende partijen te weinig. Vindt het college de begroting van de FBE niet realistisch? Je kunt natuurlijk wachten op geld van het Ministerie van LNV maar dat kan nog heel lang duren. Zij stelt voor om in navolging van de provincie Groningen de FBE voor te financieren. Later kan dan eventueel verrekening plaatsvinden. Er worden nu ook op het provinciehuis de nodige kosten gemaakt. Hoeveel gaat de voeding van het Faunafonds de provincie kosten?

"Belangrijke schade" is inderdaad een subjectief begrip. De NLTO stelt dat de Drentse interpretatie anders is dan de landelijke norm. Hoe oordeelt het college hierover? Er mag toch van worden uitgegaan dat er een goede schaderegeling komt? Ook spreker heeft bedenkingen bij de legesheffing in het kader van de Flora- en Faunawet. De gebruikte argumenten spreken haar niet erg aan. De landbouwers worden al opgezadeld met de nodige administratieve rompslomp en er mag

van worden uitgegaan dat de aanvragers serieuze bedoelingen hebben. Dat het ministerie voor eenzelfde type ontheffing € 50,-- vraagt, is wel een erg vaag argument.

De heer DE HAAS zegt dat zijn fractie geen goed eufemisme heeft kunnen vinden om de Flora- en Faunawet te karakteriseren. Wat zou het de provincie kosten als deze wet volledig wordt uitgevoerd? Hij dringt aan op spoedige totstandkoming van een FBE, want specialistische kennisvergaring en -opslag is van groot belang. Als de provincie de FBE volwassen werk wil laten doen, zal zij daarvoor ook de nodige gelden beschikbaar moeten stellen. De provincie zou het bedrag van € 77.300,-- structureel moeten garanderen. Als blijkt dat er minder nodig is, heeft de provincie een meevaller en kan er gediscussieerd worden over een goede bestemming voor het resterende bedrag. Ligt aan het provinciale bod van € 40.000, -- een begroting ten grondslag? Het Rijk heeft de provincie met bepaalde taken opgezadeld en dus zou het Rijk de provincie op dit punt moeten compenseren. De onderbouwingsstaak van de FBE is aanmerkelijk uitgebreid en ook dat pleit voor een structurele ondersteuning. Ook op het terrein van de flora zal het nodige werk moeten worden gedaan. Spreker wil verder graag iets meer horen over de voeding van het Faunafonds. Op het moment van inwerkingtreding van de Flora- en Faunawet hadden al dit soort zaken al moeten zijn geregeld. Op pagina 27 staat dat het college streeft naar duidelijke afspraken met het Faunafonds. Aan welke afspraken wordt hier gedacht? Opmerkelijk is de mededeling van het college dat er geen subsidieaanvraag voor de oprichting van de FBE is ingediend. De heer Wijkman was hier immers namens de KNJV zeer duidelijk over. Het aanvragen van ontheffingen blijkt een werkverschaffing van de eerste orde te zijn. Deelt de gedeputeerde die stelling? Als er geen FBE totstandkomt, zullen de kosten voor de provincie onevenredig hoog zijn.

Spreker is het eens met de hem voorafgaande sprekers dat de € 100,-- per geval voor iedere landbouwer als benedengrens voor ontheffing moet dienen.

Hij stelt voor om van het statencommissiestuk een B-stuk te maken.

De huidige wildbeheereenheden (WBE's) hebben ingevolge de nieuwe wet geen taak meer. De aldaar aanwezige kennis en vakmanschap dienen

echter niet teloor te gaan. De WBE's kunnen de provinciale FBE voeden met raad en daad. De daaruit voortvloeiende kosten zouden kunnen worden ondergebracht bij de apparaatskosten. Het college zal de staten rapporteren over de bestedingen. Spreker wil dan ook graag horen welke resultaten er zijn geboekt.

Hij vindt verder dat het mogelijk moet zijn om in de periode van 1 maart-9 april kievitseieren te rapen, zeker in gebieden waar het land nog intensief wordt bewerkt en de broedsels onverbiddelijk verloren zullen gaan. De verantwoordelijkheid kan heel goed worden gelegd bij de deskundige eierzouder/nestbeschermer.

Waarom mogen niet in geheel Drenthe muskusratten en beverratten worden gevangen? Muskusrattenvangers kunnen heel goed worden ingezet bij het oplossen van de steenmarterproblematiek. Populatieregulering - dus vrijstelling - is hier op zijn plaats.

Wat betreft de roek dient vrijstelling te worden verleend.

De vos heeft geen natuurlijke vijand. Om de vos gezond te houden, moet de populatie worden gereguleerd, zeker in gebieden waar bodembroeders het toch al moeilijk hebben. Spreker pleit derhalve voor een voortzetting van de bejagingsmogelijkheden. Een te grote vossenpopulatie leidt onder meer tot minimalisering van de rodelijstsoorten. Hij betreurt de zinsnede op pagina 49 van de nota dat de relatie tussen schade vos en populatiegrootte weidevogels niet duidelijk is. Ook de ree heeft geen natuurlijke vijand. De populatie is goed bekend bij de WBE's. Door middel van afschot kunnen een goede geslachtsverhouding en kwaliteit en kwantiteit in stand worden gehouden. Met andere woorden: het huidige populatiebeheer moet worden voortgezet. Het is bewezen dat bij niet-regulering het gezonde bestand afneemt, verdrinkings- en verkeersslachtoffers toenemen en parasitaire ziekten zorgen voor een ellendige dood van gestresste dieren. Het Rijk zou het mogelijk moeten maken dat er meer rasters worden geplaatst langs de wegen. In de nota staat over de ekster dat schade aan fauna niet is aangetoond en ook niet aannemelijk is. Overduidelijk is echter dat bij een te grote populatie de schade aan nestelende zangvogels groot is, zeker als de populatie van de vlaamse gaai - die overigens in de nota niet wordt genoemd - ook te groot is. Indien de verhoudingen

zijn verstoord, is er sprake van een niet-wenselijke teruggang van diersoorten.

Ingaande op agendapunt 10 merkt spreker op de legesverordening af te wijzen. Het werk dient te worden gedaan door specialisten die in het kader van de FBE kunnen worden aangesteld. Hij kan niet instemmen met het argument dat voor sommige handelingen een bijdrage van begunstigde - de grondgebruiker - mag worden gevraagd. Die grondgebruiker moet zich immers al door een geweldige papierwinkel heenworstelen. Bovendien moet hij al preventieve maatregelen nemen waarmee het nodige geld is gemoeid. Als dit argument gemeengoed wordt bij overheden, worden de suïcideneigingen bij burgers alleen maar groter.

Mevrouw EDELENBOSCH vraagt of de heer De Haas van mening is dat alle te maken kosten bij de overheid moeten worden gedeclareerd.

De heer DE HAAS antwoordt dat zijn opmerking ironisch bedoeld was. Als een aanvraag niet redelijk of zelfs belachelijk is, dient de aanvrager daarvan onverwijd in kennis te worden gesteld. Het is echter onaanvaardbaar om leges te heffen met de bedoeling om niet bonafide aanvragers buiten de deur te houden. Het vierde argument voor legesheffing regardeert niet de verantwoordelijkheid van de provincie Drenthe.

Spreker merkt ten slotte op in de statenvergadering terug te zullen komen op agendapunt 11.

De heer GAASBEEK merkt op dat een rentmeester altijd keuzen moet maken. In de statenvergadering van 19 juni 2002 heeft hij een duidelijk antwoord gekregen van mevrouw Edelenbosch op de door hem gestelde vragen. De in het vooruitzicht gestelde brief over een voorlopige voorziening is op 10 juli 2002 ontvangen met als bijlage een kopie van de brief van de staatssecretaris van LNV over de vossen. Daarin staat terecht dat in weidevogelarme gebieden - dus in Drenthe - de kans op predatie door vossen groter is dan in weidevogelrijke gebieden. In dit verband heeft hij in een statenvergadering gesproken over een "stille lente" in Drenthe. De vogelwerkgroepen in Drenthe stellen terecht dat thans de weidevogelstand minder dan 12% is van de stand in de jaren zeventiger. De vos bejaagt ook hazen, konijnen en fazanten. Deze beesten zijn in het Drentse landschap dan ook zeer schaars geworden.

Steeds vaker vallen huisdieren als kippen en konijnen ten prooi aan de vraatzucht van hongerige vossen. Er ontbreken effectieve mogelijkheden om de vos, die geen natuurlijke vijanden heeft, te bestrijden. Dat er maar betere nachthokken moeten worden getimmerd, is een drogreden. Hondsdolheid mag dan onder controle zijn, dat geldt niet voor de voor mensen dodelijke lintworm bij vossen. Er wordt zelfs thans gewaarschuwd voor het plukken van bramen.

Op Ameland, waar de vos niet voorkomt, is sprake van een uitgebreide gecontroleerde populatie van weidevogels, fazanten, konijnen, hazen en reeën. Het college stelt dat het bescherming en verbetering van de levensvoorwaarden van bedreigde diersoorten in Drenthe nastreeft en zou dus van de situatie op Ameland het nodige kunnen leren. De gedeputeerde zei indertijd dat de KNJV tevreden is over het concept van het flora- en fauna-beleid. Dat lijkt enigszins in strijd met het commentaar van de KNJV in mei 2002. Spreker wijst erop dat daarin wordt gesproken over een weinig adequate bescherming van kwetsbare diersoorten, een maximum aan bureaucratie in de nieuwe regelgeving, de noodzaak van een veeljarig onderzoek om tot ontheffing te komen, demotivatie bij boeren om bodembroeders te beschermen, de zinloosheid van een schoontijd, de veel te uitgebreide vossenstand enz.

Het facet voorlichting aan de bevolking is bepaald mager te noemen.

De hoogte van het bedrag voor de FBE is aan de te lage kant en onvoldoende onderbouwd.

Drenthe is niet een erg arme provincie en het lijkt spreker dat op dit punt heel goed een wat ruimhartiger beleid kan worden gevoerd.

Er is veel voor te zeggen om onder landbouwschade ook schade aan weidevogels te rangschikken. Welke mogelijkheden zijn er op dit punt?

Hoe ziet de regietaak van de provincie richting gemeenten er precies uit?

Ook vraagt spreker de ontheffingenprocedure te bespoedigen. Moeten er nu echt negen A4'tjes worden ingevuld?

Voorts merkt hij op tegenstander te zijn van de voorgestelde legesheffing. Hij verzoekt het college het desbetreffende statenstuk in te trekken.

Ten slotte zegt spreker zich nog geen mening te hebben gevormd over de vraag of de roek al dan niet onder de regeling van de kraaiachtigen moet worden gebracht.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Mevrouw EDELENBOSCH merkt allereerst op dat het IPO het nodige tegengewicht heeft geboden aan het ministerie. De provincies vonden met name dat eerst het financiële aspect moest worden geregeld voordat uitvoering van de wet zou worden gedelegeerd. Te denken valt aan de nodige fte's ten provinciehuize, de FBE's en de voeding van het Faunafonds. Toen uiteindelijk overeenstemming was bereikt over de fte's van de provincie, schreef de staatssecretaris aan de FBE's i.o. dat ze de 6 fte's van de provincies konden krijgen. Daarover is natuurlijk ook nog het nodige gezegd. Wel zijn de provincies erin geslaagd om de wet niet per 1 januari 2002 te doen ingaan. Ze pleitten voor een ingangsdatum van 1 juli 2002, maar tot hun grote verbazing werd per 1 april 2002 de wet in de Staatscourant gepubliceerd. De provincies stonden toen voor een voldongen feit.

Over de problemen met betrekking tot de FBE i.o. is de brief van 20 augustus 2002 volstrekt duidelijk. Ook spreekster is van mening dat de bureaucratie zoveel mogelijk moet worden teruggedrongen.

De heer SMIDT vraagt naar het commentaar van de gedeputeerde op de opmerking van de heer Prins dat de NLTO niet wil worden opgezadeld met allerlei juridische procedures.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de provincie haar aanbod voor de overgangperiode heeft gedaan met de bedoeling om het Rijk aan te spreken op zijn verantwoordelijkheid op dit punt. Zij wijst erop dat er op het moment dat de nota werd aangepast een offerte voorlag die overeenkwam met de landelijke voorbeeldofferte die de gezamenlijke FBE's hebben gemaakt. Het college heeft in zijn overwegingen betrokken dat Drenthe een kleine provincie is en dat al besloten was de kraai en de kauw op de vrijstellingenlijst te zetten. Het lijkt haar dat een bod van € 40.000,- voor het opstartjaar zeer acceptabel is. Er wordt vanuit de commissie altijd aangedrongen op gepaste zuinigheid, maar nu blijken sommige fracties heel erg genereus te zijn. Het college is in ieder geval nog in onderhandelingen over een goed onderbouwde begroting. Een aantal taken van de FBE werden onder de vigeur van de Jachtwet ook al vervuld.

Spreekster heeft de indruk dat er wat betreft de FBE-begroting enigszins wordt overvraagd.

Mevrouw KEMPE vraagt of de gedeputeerde de ingediende begroting niet realistisch vindt.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt bevestigend. Zij heeft begrepen dat voor 1 september 2002 een reactie zal binnenkomen op het aanbod van € 40.000,- voor het oprichtingsjaar en € 30.000,- voor het daarop volgende jaar. Het is overigens niet aan de provincie om een FBE op te richten, maar aan de jachthouders zelf.

De heer GAASBEEK vraagt wie het budget voor de FBE vaststelt: de staten of het college?

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de staten over het budgetrecht beschikken en dat zij ervoor moeten zorgen dat elke euro zo doelmatig mogelijk wordt besteed.

De heer HORNSTRA wijst erop dat er geen voorstel voorligt waarover de staten kunnen beslissen.

Mevrouw EDELENBOSCH merkt op dat de onderhandelingen nog lopen en dat er dus nog geen afgerond voorstel voorligt.

De heer DE HAAS vraagt hoe hoog de kosten voor de provincie zullen zijn als de FBE niet tot stand komt.

Mevrouw EDELENBOSCH gaat ervan uit dat er een FBE zal komen omdat de jachthouders het belang daarvan wel degelijk inzien. Er wordt overigens gewerkt aan een plan van aanpak om een aantal zaken zelf te gaan regelen en daarmee nieuwe rompslomp te voorkomen.

De heer DE HAAS meent dat ervan mag worden uitgegaan dat de FBE i.o. een bonafide begroting heeft voorgelegd.

Mevrouw EDELENBOSCH vraagt zich af hoe het komt dat die begroting exact dezelfde is als in andere provincies.

De heer DE HAAS neemt aan dat de begroting onderbouwd is. Nu wil hij vragen naar de onderbouwing van het tegenbod van € 40.000,-.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat het bedrag van € 40.000,- is gerelateerd aan de door de FBE te verrichten taken. Als er een FBE is, zitten de ambtenaren in het provinciehuis niet opeens zonder werk. De FBE gaat geen taken van ambtenaren overnemen.

Wat betreft de gevraagde reparatie van artikel 67 wijst spreekster erop dat de nota bij elke soort de toegestane jachtmiddelen vermeldt. De suggestie van de heer Wijkman zal echter nog even worden bekeken.

Een breed draagvlak is inderdaad van groot belang, maar het streven daarnaar mag natuurlijk niet tegen de wet ingaan. Het college blijft voorspand uitgaan van het principe dat doden het laatste middel is. Artikel 68 dient uitgangspunt te zijn. Toch meent het na lang wikken en wegen met een vrijstelling voor bepaalde soorten te moeten komen, ook al omdat de rechter de provincie Fryslân in het gelijk heeft gesteld met haar vrijstellingenbeleid. Ook verwijst zij naar het advies van het Faunafonds, al heeft dit fonds bij de conceptverordening, waarin geen vrijstelling was opgenomen, niet geadviseerd het te doen. Kennelijk is er ook sprake van een beleidswijziging van het Faunafonds.

De heer HORNSTRA vindt het merkwaardig dat artikel 68 tot uitgangspunt wordt genomen en dat vervolgens een vrijstellingenbeleid wordt geformuleerd. De gedeputeerde moet eigenlijk zeggen dat zij het achteraf bezien niet eens is met haar reactie op de ingediende zienswijzen.

Mevrouw EDELENBOSCH zegt dat in de beantwoordingnota wordt aangegeven dat het college zijn mening heeft gewijzigd en dat de nota dienovereenkomstig is aangepast. Er is gebruikgemaakt van de uitzonderingsbepaling van artikel 65 om de kraai en de kauw op de vrijstellingenlijst te plaatsen. Het college wenst een breed draagvlak en heeft op dit punt de meerderheid van de reacties gehonoreerd.

Wat betreft de roek blijft het college van mening dat eerst het project in Zuidoost-Drenthe moet worden afgerond en dat volgend jaar een besluit moet worden genomen over de vraag of deze vogel op de vrijstellingenlijst moet worden geplaatst. Roekenkolonies herstellen zich minder gemakkelijk en wat dit betreft moeten deze vogels niet over een kam worden geschoren met kraaien en kauwen.

Zeer onlangs heeft de secretaris van het Faunafonds meegedeeld dat schade, veroorzaakt door een soort op de landelijke en provinciale vrijstellingenlijst, niet meer in aanmerking komt voor vergoeding, tenzij er sprake is van overmacht of van een overduidelijke uitzonderingspositie. Dat is onder de Jachtwet nooit voorgekomen. Het gaat er in ieder geval om dat men zich realiseert dat het doden van vogels enkel en alleen het verjagen mag ondersteunen. Er is dus geen sprake van uitroeien.

De heer DE HAAS maakt hier bezwaar tegen. Geen enkele instantie heeft het woord "uitroeien" in de mond genomen.

Mevrouw EDELENBOSCH wil duidelijk maken dat je alleen maar mag doden om de rest van de vogels te verjagen.

De heer HORNSTRA zegt dat de kans bestaat dat de rest niet wordt verjaagd. Hij vraagt of de schade, die wordt veroorzaakt door de resterende kauwen en kraaien, niet wordt vergoed. Kan men op grond van artikel 68 in schadegevallen wél een vergoeding krijgen?

Mevrouw EDELENBOSCH wijst erop dat artikel 68 gaat over ontheffingen op basis van een beheerplan. Er dienen preventieve maatregelen te worden genomen en restschade wordt vergoed.

De heer SMIDT merkt op dat in de schaderegeling van het Faunafonds duidelijk staat dat schade wordt vergoed die ontstaat als alle preventieve maatregelen zijn genomen, in sommige gevallen inclusief het afschieten. Daarin verschilt artikel 68 niet erg van artikel 65.

Mevrouw EDELENBOSCH herhaalt dat haar is meegedeeld dat schade, veroorzaakt door soorten op de vrijstellingenlijsten, niet wordt vergoed. Zij gaat ervan uit dat sowieso de nodige preventieve maatregelen worden genomen.

De heer SMIDT vraagt zich af wanneer dan wel tot schadevergoeding wordt overgegaan.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat dat gebeurt op basis van artikel 68 als er sprake is van restschade. Zij vindt het overigens niet terecht dat het Faunafonds niet op de koninklijke manier met

beleidswijzigingen komt. De Drentse boeren krijgen op deze manier een andere positie dan boeren in andere provincies.

De heer SMIDT meent dat er geen probleem is zolang de beleidswijziging niet is aangebracht in het Schadevergoedingenreglement.

Mevrouw EDELENBOSCH zegt dat zij het als haar plicht ziet om de staten door te geven wat haar is verteld door het secretariaat van het Faunafonds.

De heer HORNSTRA stelt vast dat hier een probleem ligt.

Mevrouw EDELENBOSCH vervolgt haar betoog met de opmerking dat de provincie op zich niets heeft te maken met de schadevergoeding. Dat wordt geregeld door het Faunafonds. Men moet zich wel realiseren dat de provincies het Faunafonds moeten voeden. De provincies hebben het bedrag dat het Rijk geeft - €3,2 miljoen - voorlopig geaccepteerd. Er is immers voor de provincies sprake van een opheffing van de financiering. De basis voor de besluitvorming omtrent ontheffing wordt gevormd door het feit dat er schade is. De meerderheid van de commissie is voorstander van € 100,- per geval in plaats van per ha. Zij wijst erop dat het voorstel van het college neerkomt op een geringe afronding naar beneden van de huidige ondergrens. In feite wordt dus de huidige situatie gecontinueerd.

De heer SMIDT vraagt of in deze situatie iemand die recht heeft op schadevergoeding het geld gewoon niet krijgt.

Mevrouw EDELENBOSCH gaat ervan uit dat iemand die recht heeft op een vergoeding het geld daadwerkelijk krijgt. Mocht de zaak voor de rechter komen, dan zullen ongetwijfeld de provincies daarop worden aangesproken, maar eigenlijk zou het Rijk niet een wet met open einden bij de provincies mogen droppen. De provincie zal uiteraard haar burgers niet de dupe laten worden van deze gang van zaken, maar als zij nu uitspreekt dat de provincies dit wel oplossen, is de druk op de onderhandelingen tussen IPO en LNV weg.

De heer HORNSTRA vraagt of de gedeputeerde van mening blijft dat de schadevergoeding per ha en niet per geval moet plaatsvinden.

Mevrouw EDELENBOSCH meent dat het college het voorstel om het per ha en niet per geval te regelen goed heeft onderbouwd. Het voorstel wordt gedekt door de jurisprudentie en is in overeenstemming met het beleid van de andere provincies.

Wat betreft de doorwerking van de nieuwe wet in het beleid op het terrein van de ruimtelijke ordening gaat het vooral om de habitat- en vogelrichtlijn. De minister heeft hier de eerste verantwoordelijkheid. Een en ander moet nog worden uitgewerkt in een Algemene maatregel van bestuur. De nieuwe Natuurbeschermingswet zal ook nog bepaalde effecten hebben op dit terrein. De verantwoordelijkheid van de provincie heeft met name betrekking op het aanwijzen van de beschermde leefomgeving voor bepaalde soorten. Zij wil daar terughoudend mee omgaan omdat er in het kader van het gebiedsgericht werken al heel veel wordt gedaan.

Zeer onlangs is een brief gestuurd naar weidevogelbeschermers met het verzoek om voor het volgende broedseizoen de verwachtingen met betrekking tot de predatie in kaart te brengen. Het is niet goed mogelijk om schade aan de fauna toe te voegen aan de landbouwschade, op grond waarvan vrijstelling kan worden verleend, maar het lijkt haar goed om hierover enkele goed onderbouwde afspraken te maken. Op pagina 23 van de nota staat overigens al dat GS ontheffingen zullen verlenen op plaatsen waar het beheer gericht is op weidevogels. Het vossenbestand kan dus worden gereguleerd als dat nodig is. Als er een goede inventarisatie heeft plaatsgevonden, kan wellicht nog voor eind februari een ontheffing op voorhand worden gegeven zodat er minder problemen zijn met betrekking tot de weidevogels.

De heer HORNSTRA stelt vast dat conform de wet wordt gehandeld als na een inventarisatie van de predatie en duidelijke afspraken met betrokkenen met betrekking tot de diverse soorten beleid wordt bepaald.

Mevrouw EDELENBOSCH zegt dat zij het nu specifiek over de vos heeft.

De heer SMIT vraagt of in geval van aantoonbare predatie ook vossen die in een nationaal park zitten, mogen worden bejaagd.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de provincie juist daarom veel waarde hecht aan een FBE, waarin ook de terreinbeheerders zijn vertegenwoordigd. Uiteindelijk kunnen eigenaren altijd zeggen dat er op hun gebied niet mag worden gejaagd. Nu er nog geen FBE is, wil de provincie toch graag afspraken maken.

Spreekster merkt vervolgens op dat het college via de leges een kleine drempel heeft willen instellen. Zelfs het afwijzen en terugsturen van aanvragen vergt ambtelijke inzet. Utrecht en Flevoland heffen inderdaad geen leges, maar de buurprovincies van Drenthe wel. Ook in Fryslân en Groningen kan het vossenbestand alleen op basis van een faunabeheerplan onder controle worden gebracht.

TWEEDE TERMIJN

De heer WIJKMAN wijst erop dat in Fryslân de vos op voorhand wordt vrijgesteld conform artikel 68. In die provincie vindt men de weidevogel belangrijker dan de vos. Hij zou het zeer op prijs stellen als Drenthe eenzelfde beleid zou voeren.

De heer MULDER stelt vast dat er veel woorden zijn gewijd aan schaderegelingen. Het lijkt hem dat er iets meer aandacht moet worden besteed aan preventie van schade.

De heer HORNSTRA vindt een woord van verontschuldiging van de zijde van het college op zijn plaats nu diverse sprekers de stukken te laat hebben gekregen.

Hij wil graag in de statenvergadering terugkomen op de schadevergoedingsregeling op basis van artikel 65 en op de bureaucratische gevolgen van implementatie van artikel 68. Hij is hierover minder ongerust dan anderen. Het lijkt hem dat op basis van dit artikel alles geregeld kan worden wat nodig is.

Spreker zou er geen enkele moeite mee hebben als de boermarken gaan deelnemen aan de FBE, maar weet niet hoe dit wettelijk is geregeld. Het is zaak om zo snel mogelijk de FBE tot stand te brengen. Het is vooral een kwestie van leven en laten leven.

De heer SMIDT is erg ongelukkig met het feit dat de onderhandelingen tussen het Rijk en de provincies nog niet zijn afgerond en er dus nog niet op alle onderdelen de nodige duidelijkheid is geschapen. Bij dit alles dient de financiële verantwoordelijkheid van de provincie wat duidelijker in beeld te worden gebracht.

In tegenstelling tot de heer Hornstra maakt spreker zich wel enige zorgen over de bureaucratische rompslomp en de administratieve lastendruk. Hij neigt ertoe om artikel 65 van toepassing te verklaren op de kauw, de roek en de kraai. In het onderdeel schadevergoeding zit nog steeds veel te veel ruis. Er kan overigens niet worden gesproken van een verslechtering. Hij begrijpt dat het kiezen voor schadevergoeding per geval kan leiden tot problemen voor de voeding van het Faunafonds. Daarom zal hij instemmen met het voorstel van het college op dit punt. Later moet maar eens worden bezien hoe het uitpakt in de praktijk. Spreker blijft tegenstander van het voorstel met betrekking tot de leges. In het kader van de evaluatie zou moeten worden bezien of leges echt nodig zijn.

De heer JONKER hoopt dat de gedeputeerde samen met de weidevogelbeschermers een goed plan zal kunnen opstellen. De statenstukken 965 en 969 neemt hij mee terug naar de fractie.

De heer DIJKSTRA blijft aanhikken tegen de € 100,- per ha omdat hij een gloeiende hekel heeft aan onrechtvaardigheid. Toch wil hij zich op dit punt aansluiten bij de heer Smidt. Hetzelfde geldt voor de leges.

De heer SMIT heeft een antwoord gemist op zijn vraag over de exoten in de flora. Hij blijft voorstander van vrijstelling voor zwarte kraai en kauw en tegenstander van leges.

Mevrouw KEMPE deelt mee dat de mening van haar fractie niet is veranderd na het antwoord van de gedeputeerde. De roek dient op de vrijstellingenlijst te blijven, terwijl er geen leges zouden moeten worden geheven. Wat betreft de vos dient er ontheffing op voorhand te worden verleend. In de statenvergadering komt zij hierop terug.

De heer DE HAAS sluit zich daarbij aan. Hij handhaaft zijn in eerste termijn uitgesproken standpunt

en zal op deze kwestie terugkomen in de statenvergadering van 18 september 2002.

De heer GAASBEEK spreekt zijn waardering uit voor de wijze waarop de gedeputeerde probeert de Drentse situatie in te passen. Hij hoopt dat zij een oplossing kan vinden voor het probleem van de weidevogelschade. Erg ongelukkig is spreker over de onduidelijkheid omtrent de FBE. Hij adviseert het college de FBE voorshands het gevraagde bedrag van € 77.300,-- te geven, zodat de eenheid kan starten en de subsidie af te bouwen als er een rijksregeling komt.

Spreker blijft tegenstander van legesheffing en is ten slotte met de gedeputeerde van mening dat het beter is om eerst de resultaten van het onderzoek in Zuidoost-Drenthe af te wachten alvorens beleid te bepalen met betrekking tot de roek.

Mevrouw EDELENBOSCH zegt dat het college bij het vaststellen van het stuk zijn voordeel zal doen met de inbreng van de commissie en sprekers. De legesheffing en de verordening vrijstelling grondgebruiker zullen in de statenvergadering terugkomen.

Als er een FBE en een faunabeheerplan zijn, waarbij alle soorten kunnen worden beschouwd op basis van artikel 68, is een ontheffing op voorhand altijd mogelijk als er goede argumenten voor zijn. Als goed in beeld is gebracht welke schade op welke manier wordt veroorzaakt, heeft het geen enkele zin om eerst de schade te laten ontstaan en vervolgens maatregelen te nemen. Aan het adres van de heer Gaasbeek merkt spreekster op dat de staten uiteraard zullen worden geïnformeerd over de resultaten van de onderhandelingen over de financiering van de FBE. Spreekster verzoekt de heer Van Os een antwoord te geven op de vraag van de heer Smit.

De heer VAN OS wijst erop dat exoten onder de planten veel overlast kunnen veroorzaken. De provincie heeft hier echter geen beleid voor ontwikkeld, omdat dergelijke overlastsituaties meestal met beheer van natuurgebieden te maken hebben. De waterschappen hebben beleid ontwikkeld voor het beheer van watergangen.

De VOORZITTER stelt vast dat het statencommissiestuk Nota flora en fauna een C-stuk blijft en dat de statenstukken 965 (legesheffing) en 969

(Verordening vrijstelling grondgebruiker) B-stukken blijven.

12. Statcommissiestuk van 12 augustus 2002, kenmerk 25/6.16/2002004732, Leren voor duurzaamheid, jaarprogramma 2002, deel 2

De heer GAASBEEK waardeert het positief dat 55-plussers worden geactiveerd om actief met de leefomgeving aan de slag te gaan. Hij vraagt of elders in het land al de nodige ervaringen zijn opgedaan.

Mevrouw REMMELTS zegt de doelstellingen van het project Water in de wijk Krakeel sympathiek te vinden, maar wijst erop dat het project in 2001 is afgewezen omdat de rolverdeling tussen gemeente, waterschap en de Milieufederatie onduidelijk was. Hoe participeert de gemeente Hoogeveen nu in dit project en heeft de Milieufederatie afgehaakt?

Het project voor 55-plussers spreekt haar in het geheel niet aan. Wie heeft dit project geëntmeerd? Was het aanbod- of vraaggericht?

De heer JONKER kan instemmen met het project in Hoogeveen. Het project voor 55-plussers kon echter in zijn fractie niet op dezelfde instemming rekenen - het woord "stigmatiserend" is gevallen - maar toch gaat zij er schoorvoetend mee akkoord.

Mevrouw EDELENBOSCH gaat ervan uit dat de commissieleden, die niet hebben gesproken, met de projectaanvragen akkoord gaan. Met betrekking tot het stuk lijkt het haar beter om voortaan bij de argumenten het project nog een keer te noemen.

Spreekster meent dat gesproken kan worden van twee goede projecten. In het kader van Leren voor duurzaamheid wordt al veel samengewerkt met scholen en het is goed om nu ook eens met 55-plussers te gaan werken. Dit project past in ieder geval binnen de provinciale criteria voor bijdragen in het kader van Leren voor duurzaamheid.

Mevrouw REMMELTS vindt het maar de vraag of 55-plussers zoveel behoefte hebben aan dit project. Ook zij vindt het nogal stigmatiserend en zij herhaalt haar vraag wie het project heeft geëntmeerd.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat Veldwerk Nederland en Ouderenwerk Assen samen dit project hebben geëntameerd. De tekst zal nog worden nagelezen op eventuele stigmatiserende zinsneden. Zij wijst erop dat het tweede jaar van het project alleen wordt gesubsidieerd als het eerste jaar succesvol is.

De VOORZITTER constateert dat er voldoende draagvlak in de commissie is voor beide projecten.

13. Statenstuk 964, Waterkwantiteitsbeheersplan voor de provinciale kanalen 2002-2006

De heer KUIPER kan instemmen met het Waterkwantiteitsbeheersplan. Vastgesteld wordt dat er vervuiling van waterbodems heeft plaatsgevonden, maar ook dat het kwaliteitsbeheer bij de waterschappen ligt. Er is sprake van enige overlap, want de provincie heeft een signaleringstaak om vervuiling te voorkomen. Met inachtneming van de verantwoordelijkheid van de waterschappen zou hieraan wel wat meer aandacht kunnen worden besteed. Dat stemt ook overeen met het visiedeel van het POP II.

De heer DE VRIES deelt mee dat zijn fractie akkoord gaat met het Waterkwantiteitsbeheersplan. Hij vraagt nog naar de stand van zaken van de onderzoeken in Zuid-Drenthe.

De heer GAASBEEK vindt dat dit statenstuk eerder het karakter van een A-stuk heeft door de grote deskundigheid waarmee het is opgesteld en de duidelijke antwoorden op de inspraakreacties. In deze periode van watersnoodproblemen in Europa vragen kwantiteit en mogelijke daarmee samenhangende rampenplannen veel aandacht. Kan de gedeputeerde hierover iets zeggen? Spreker heeft van ambtenaren vernomen dat de bestemming van de vrijkomende baggerspecie geregeld wordt in een afzonderlijk baggerplan. Worden de staten hierbij nog betrokken met het oog op de milieuproblematiek? Hoewel het plan uitsluitend betrekking heeft op de kanalen en niet op de landbouwgronden erom heen, lopen er toch functionele dwarsverbanden in verband met de waterhuishouding.

Indertijd is besloten om waterkwaliteit en waterkwantiteit in handen van de waterschappen te leggen en de voorliggende scheiding komt dan ook wat onlogisch over. Hoe verloopt de besluitvorming over deze overdracht? Moet niet ook deze provinciale taak worden opgenomen in het beheersplan van de waterschappen? Is de overdracht aan de waterschappen geen doel op zichzelf, maar staat efficiency voorop? Ook water inlaten heeft te maken met waterkwaliteit. In verband met de recreatie is het van belang te weten wie de beheerder van de kade is. Zijn hierover duidelijke afspraken gemaakt?

Mevrouw REMMELTS zegt dat het plan uitnodigt om veel vragen te stellen over allerlei plannen en projecten. In hoofdstuk 3 wordt duidelijk gemaakt dat het beheer de afgelopen periode goed is verlopen, afgezien dan van enkele calamiteiten bij extreem nat of droog weer. Hiertegen zijn en worden maatregelen genomen, waarbij vooral ook de technische mogelijkheden naast het creëren van ruimte voor water aandacht krijgen. Als de resultaten van de onderzoeken bekend zijn, zullen er indien nodig en haalbaar maatregelen worden genomen. Dat spreekt de VVD-fractie aan. Zij wacht de ontwikkelingen rondom de heropening van een paar kansrijke routes voor de recreatievaart met spanning af. Ingaande op het verslag van de Provinciale Commissie voor het Omgevingsbeleid zegt spreekster het eens te zijn met de opmerking van de NLTO dat landbouw aan de functies kan worden toegevoegd. Hoe is de stand van zaken met betrekking tot de overname van het beheer door de waterschappen? Ook vraagt zij waarom de gemeenten niet worden vermeld als extern betrokkenen. Concluderend merkt spreekster op dat haar fractie instemt met het Waterkwantiteitsbeheersplan.

Mevrouw STOEL sluit zich aan bij de woorden van de heer Kuiper over de relatie met het visiedeel van POP II. Wordt in het plan rekening gehouden met de mogelijkheid dat de wateroverlast de komende jaren alleen maar zal toenemen? De PvdA-fractie kan voor het overige met het plan instemmen.

De heer SWIERSTRA onderschrijft de opmerkingen over de relatie tussen provincie (POP II) en waterschappen als het gaat om kwaliteitsbeheer en dergelijke. De provincie moet strategisch en kaderstellend kunnen sturen.

De rampenplannen worden met een zekere regelmaat opnieuw bekeken naar aanleiding van problemen in de waterafvoer. Een en ander heeft ook te maken met de keuzen die straks moeten worden gemaakt in het kader van de zogenaamde deelstroomgebiedsvisionen. Daarin wordt de status van de stroomgebieden vastgelegd en ook wordt bepaald welke waterhoogten en normen erbij horen. De staten zullen daarbij een belangrijke rol spelen. Het thans voorliggende beheersplan gaat tot 2006. Het kan zijn dat op basis van nieuwe inzichten normen moeten worden aangepast. Uiteraard probeert de provincie zo goed mogelijk in te spelen op waterkwantiteitsproblemen, maar de hoosbuien van de laatste tijd gaan bij wijze van spreken elk voorstellingsvermogen te boven. Het onderstreept het belang van het plan van aanpak wateroverlast en van een afgewogen discussie over noodbergingsgebieden en reguliere bergingsgebieden. Technisch gesproken is er erg veel mogelijk, maar er moet natuurlijk wel een relatie zijn met het maatschappelijk belang en de kosten. Soms is het accepteren van enige wateroverlast maatschappelijk goedkoper dan het doen van hoge investeringen die niet altijd ten volle behoeven te worden benut. Bovendien vergen sommige technische voorzieningen aanmerkelijke landschappelijke ingrepen.

Het beheer van scheepvaartkanalen is wettelijk een provinciale taak, die soms een politieke afwijking vergt. Waterschappen houden zich bezig met "randverschijnselen" als kleine recreatievaart en dergelijke. Gelet op het algemeen democratische belang en het feit dat de desbetreffende kanalen langs provinciale wegen liggen, ligt het ook voor de hand om het scheepvaartbeheer bij de provincie te laten, tenzij de waterschappen die taak substantieel efficiënter kunnen vervullen. Afgesproken is dat de waterschappen met een voorstel op dit punt zullen komen.

TWEEDE TERMIJN

De heer GAASBEEK stelt voor om van het statenstuk een A-stuk te maken.

De VOORZITTER constateert dat de commissie daarmee instemt.

14. Statenstuk 968, Jaarstukken 2001

De VOORZITTER stelt zich voor dat de commissie zich vooral richt op de volgende vragen. Zijn de gedane toezeggingen terug te vinden in het jaarverslag? Zijn de doelstellingen en prestaties gehaald?

De heer HORNSTRA constateert dat het jaarverslag allerlei zaken opsomt, die conform de inder tijd gemaakte afspraken zijn gerealiseerd. In de beleidsrekening vallen enkele overschrijdingen op, maar in het algemeen kan worden vastgesteld dat de geformuleerde doelstellingen en prestaties zijn gehaald. Het lijkt spreker weinig zinvol om op alle onderdelen van de beleidsrekening in te gaan. Een anders opgesteld plan zou wellicht kunnen leiden tot een meer politieke discussie.

De heer BENNING vindt het moeilijk om dit stuk dual te behandelen omdat de kaders nog lang niet duidelijk zijn. Bepaalde posten laten een overschrijding zien; zo gaat de post "vergunningverlening, handhaving en monitoring" bijna 70% buiten de begroting. Daar wordt dan een keurige managementsrapportage bij gegeven die erop neerkomt dat het budgettair-neutraal binnen het eigen budget is behandeld. Dat is dan einde verhaal, maar spreker wil graag een ander kader hebben. Hij denkt in dit verband aan het thema Veiligheid, waarover hij dan in de jaarrekening meer informatie wil hebben. Bij dat laatste moet niet alleen worden gedacht aan de besteding van het geld, maar ook aan het gevoerde beleid op het gebied van vergunningverlening en handhaving. Is de vergunningverlening zo eenvoudig mogelijk gehouden of gaat de provincie verder dan de landelijke regels? Is de vergunningverlening vlot verlopen of zijn er wachttijden? Is er sprake van een achterstand en, zo ja, in welke sectoren? Vervolgens kunnen vragen worden gesteld als: wat kost de handhaving? Wat was de gemiddelde bezoekfrequentie per bedrijf? Hoe wordt beoordeeld of het handhavingsbeleid effectief is? Hoeveel overtredingen zijn er geconstateerd en wat is er nadien gebeurd? Dit soort vragen zouden naar sprekers mening moeten worden gesteld opdat de staten hun duale taak goed kunnen vervullen.

De heer ZOMER stelt met blijdschap vast dat de bijdragen van het Rijk aan de bodemsaneringen flink hoger zijn dan geraamd en dat het het college is gelukt om het geld adequaat in te zetten.

Helaas ontbreekt de financiële analyse. Is het college er inmiddels in geslaagd de benodigde deskundigheid aan te trekken voor de controle van vuurwerkopslagplaatsen? Voor het overige kan spreker instemmen met de in de jaarstukken voorkomende passages betreffende MWG-onderwerpen.

De heer KUIPER spreekt zijn waardering uit voor het jaarverslag. Toch wil hij enkele kritische opmerkingen maken.

In 2002 zal de vaststelling van het herziene draaiboek Hoogwater plaatsvinden. Die vaststelling staat echter voorlopig nog niet op de provinciale agenda. Gezien de wateroverlast van de laatste tijd lijkt het spreker dat dit draaiboek snel op de agenda moet.

Het is goed dat bij de uitvoering van Kompasprojecten is gelet op de randvoorwaarde van duurzaamheid. Hoe gaat het SUS-plan (Development of tools for Sustainable Planning) eruitzien? De fractie van GroenLinks heeft aangedrongen op een ambitieuze uitvoering van het activiteitenprogramma in het kader van de Energienota. Het jaarverslag maakt duidelijk dat niet alle toezeggingen op dit punt zijn gerealiseerd. Spreker noemt in dit verband energieneutrale bedrijventerreinen met een gekoppeld energiesysteem, vernieuwbouw met drastische energiebesparing, energietoets bij bestemmingsplannen van gemeenten, gebruik van warmtepompen, niet netgekoppelde inzet van windenergie, het terugdringen van individuele en maatschappelijke mobiliteitswensen, de provinciale voorbeeldfunctie en dergelijke. De ambities van de provincies lijken op dit punt drastisch te zijn gedaald. Hij wil graag een ruimer overzicht waarbij onder andere aandacht wordt besteed aan de vraag waarom voorgestelde projecten wel of niet zijn doorgedaan en aan de stand van zaken van projecten.

Wat betreft de Luchthaven Eelde is geen aandacht besteed aan de noodzakelijke toetsing op de aspecten energie en duurzaamheid, terwijl de provincie hieraan toch prioriteit geeft. Hij dringt erop aan dat dit alsnog gebeurt.

De heer SLUITER deelt mee dat zijn fractie tijdens de eerstvolgende vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE) zal ingaan op de jaarstukken.

De heer BAAS zegt dat dankzij het verhalende karakter het jaarverslag goed leesbaar is. Het verslag maakt het echter de staten niet gemakkelijk om in het nieuwe duale bestel hun controlerende functie uit te oefenen. Het lezen van het jaarverslag kost tijd, maar het tussen de regels doorlezen, kost nog meer tijd.

Spreker sluit zich aan bij de opmerking van de heer Kuiper over het draaiboek Hoogwater. Het is jammer dat het project Duurzaam Drenthe moest worden beëindigd omdat geen halt kon worden toegeroepen aan de versnippering. Hoe staat het met de voortgang van de landschapsbeleidsplannen van de gemeenten? Hij heeft de indruk dat hiermee niet veel haast wordt gemaakt.

De heer POPKEN kan zich in algemene zin vinden in de jaarstukken. Hij vraagt zich af wat het college gaat doen met de in het accountantsrapport opgenomen aanbevelingen en kritiekpunten.

Het lijkt de VOORZITTER dat hierop beter kan worden ingegaan tijdens de komende vergadering van de Statencommissie BFE.

De heer POPKEN kan daarmee instemmen.

De heer GAASBEEK vindt dat het jaarverslag een prima overzicht geeft van het gevoerde beleid. Zijn vragen hebben voornamelijk betrekking op tijd en geld en die zal hij dus stellen in de vergadering van de Statencommissie BFE.

De heer DIJKS kan zich geheel vinden in de opmerking van de heer Benning dat de staten met het oog op hun controlefunctie moeten weten wat er exact is gebeurd. De cijfers die duiden op de door hem vermelde overschrijding geven een enigszins vertekend beeld omdat het vergunningverleningsbeleid ook aspecten van ontwikkeling en verkenning kent. Hetzelfde geldt voor de handhaving. In het kader van het duale bestel zou het inderdaad goed zijn als het college aangeeft wat er van de gestelde doelen is gerealiseerd en antwoord geeft op vragen als: hoe vaak zijn de be-

drijven bezocht in het kader van de handhaving? Hoeveel bedrijven is een dwangsom opgelegd? Een groot probleem bij bodemsanering is nogal eens dat bestemmingsplanprocedures een daadwerkelijke aanpak verhinderen.

Gelukkig kan er een flexibel beleid worden gevoerd op dit punt, bijvoorbeeld door projecten door te schuiven naar een volgende periode. Aan het adres van de heer Zomer merkt spreker op dat inmiddels is voorzien in de benodigde deskundigheid voor de controle van vuurwerkopslag. Spreker acht het niet uitgesloten dat de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit nader is geïnformeerd over het SUS-project. De provincie heeft haar ambities op energiegebied niet naar beneden bijgesteld. Zij is echter afhankelijk van de medewerking van andere instanties. Er wordt intern hard gewerkt aan de provinciale voorbeeldfunctie.

De heer KUIPER vindt dit te vaag. Wanneer zal het college met voorstellen op dit punt komen? Hij wil graag een concreet antwoord op de vraag welke projecten waarom wel en niet zijn doorgegaan en welke rol de provincie daarbij heeft gespeeld.

De heer DIJKS herinnert eraan dat het college indertijd een voortgangsrapportage heeft toegezegd.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het draaiboek Hoogwater in concept klaar is. Er moet nog even worden gewacht op de belangrijke waterbeheerder Rijkswaterstaat voordat het in procedure kan worden gebracht. Het lijkt hem dat hier gesproken moet worden van een uitvoeringsbevoegdheid van het college.

De heer KUIPER wil uiteraard niet treden in de bevoegdheden van het college. Hij is, zeker gezien de recente gebeurtenissen, erg benieuwd naar de inhoud van het draaiboek.

De heer SWIERSTRA zegt dat de provincie in ieder geval bij is en in geval van wateroverlast het concept zal hanteren, ook al is het nog niet vastgesteld.

Wat betreft het karakter van het jaarverslag merkt hij op dat gezocht is naar de gulden middenweg. Aan de ene kant is er de neiging om veel kwantitatieve informatie te verstrekken, maar aan de

andere kant moet het natuurlijk wel een leesbaar stuk zijn. In het duale bestel zal wellicht een nieuw evenwicht tussen leesbaarheid en volledigheid moeten worden gevonden.

Mevrouw EDELENBOSCH zegt dat de heer Baas gelijk heeft met zijn opmerking dat de gemeenten niet erg veel haast maken met hun landschapsbeleidsplannen. De gemeenten nemen een afwachtende houding in. Bovendien was er tijdelijk sprake van onderbezetting van de Afdeling Landschap. De meeste aandacht is uitgegaan naar het toetsen van bestemmingsplannen. De gemeenten zullen echter wederom gewezen worden op de noodzaak, dergelijke plannen op te stellen.

TWEEDE TERMIJN

De heer BENNING zegt erg benieuwd te zijn naar de evaluatie van het duale gehalte van deze discussie. Misschien zal blijken dat het nieuwe wijn in oude zakken is.

De VOORZITTER stelt vast statenstuk 968 een B-stuk blijft.

Mevrouw STOEL feliciteert namens de commissie de voorzitter van harte met haar benoeming tot lid van de Tweede Kamer. Zij wenst haar veel succes en zegt dat de commissie haar nauwgezet zal volgen. Wie weet, zal de commissie haar in Den Haag nog eens aanschieten. De commissie zal haar node missen, want zij heeft ervoor gezorgd dat de commissievergaderingen altijd in een prima sfeer verliepen. Aan iedereen werd recht gedaan en soms werd er terecht ingegrepen als de tijd weer eens werd overschreden. Spreekster dankt de voorzitter voor de wijze waarop zij de vergaderingen heeft geleid.

De VOORZITTER dankt mevrouw Stoel voor de vriendelijke woorden die zij namens de commissie heeft gesproken. Verder dankt zij de commissieleden voor de plezierige samenwerking. Zij zal deze commissie zeker missen.

15. Sluiting

De VOORZITTER sluit om 13.50 uur de vergadering.

TOEZEGGINGEN: geen.

RV